

ETTEPANEKUD EESTI SPORDIPOLIITIKA PÕHIALUSTE 2030 KOOSTAMISEKS

Spordikongressi töömaterjal

SISUKORD

Dokumendi olemus	2
Sissejuhatus	2
Lähtealused	3
Hinnang olukorrale: edusammud ja kitsaskohad	7
Prognoositavad muutused	10
Üldeesmärk	11
Strateegilised eesmärgid ja alaeesmärgid	11
Seosed teiste valdkondade ja nende valdkondade arengukavadega	15
Seosed horisontaalsete arengukavadega	16
Läbivad teemad ja nendega arvestamine	17
Mõisted	18
Lisad	20
rahvastikuarv ja –prognoos	20
oodatav eluiga ja tervena elatavad aastad	23
elanike sportimisharjumused	30
Eesti sportlaste saavutuslikkus, OM, MM, EM medalivõidud	32
Eesti spordiorganisatsiooni skemaatiline struktuur	35
Spordiklubide arengut iseloomustavad arvandmed	36
SKP, riigieelarve ja KOV kulud, toetused spordile	37

Dokumendi olemus

Käesolev dokument on VIII Eesti Spordi Kongressi ettepanekute kogum „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030“ koostamiseks ja esitamiseks Riigikogule. Ühtlasi on see dokument sisendiks Vabariigi Valitsusele spordi arengukava ja vastavate rakendusplaanide koostamiseks.

Ajalooliselt on arengudokumentidest spordiliikumist kõige enam mõjutanud 1989.a. II Eesti Spordi Kongressil vastuvõetud Eesti Spordikontseptsioon, 1994.a. III Eesti Spordi Kongressil vastuvõetud ja 1998.a. ning 2002.a. täiendatud Eesti Spordi Harta, Liikumisharrastuse arengukavad 2006-2010 ja 2011-2014. Spordipoliitikat on kujundanud 1998.a. ja 2005.a. Riigikogus vastuvõetud Spordiseadus.

Ettepanekud Eesti spordipoliitika põhialuste koostamiseks seonduvad rahvusvaheliselt tunnustatud spordipoliitiliste ja spordipoliitikat mõjutavate aktidega: Rahvusvahelise Olümpiakomitee Olümpiaharta, Euroopa Komisjoni Valge raamat spordi kohta (2007), Euroopa Liidu Lissaboni lepe (2007), Euroopa Spordi Harta (1992) ning puhtama ja turvalisema spordi nimel vastuvõetud rahvusvahelised konventsioonid.

Käesolevas dokumendis on prognoositud väliskeskonna võimalikke arenguid ja nende mõjusid spordiliikumisele Eestis. Seniste arengute jälgimiseks on kasutatud Eesti Statistikaameti, Eesti Spordiregistri, *Eurostat*'i statistikakokkuvõtteid ning Euroopa Komisjoni poolt tellitud *Eurobarometer* uuringuid.

Eesti spordiorganisatsioonide ja spordiliikumise jaoks tervikuna on koostatud dokument kogum strateegilistest eesmärkidest ja suundadest, mida soovitakse saavutada nii oma valdkonna arenguks kui ka spordi kaudu elukvaliteedi ja elukeskkonna parandamiseks.

Sissejuhatus

Rahva jätkusuutlikuks ja harmooniliseks arenguks on Eestis vaja ühist arusaama liikumisõpetuse ning -harrastuse ja sporditegevuse tähtsusest ning selleks soodsama keskkonna loomisest.

Saame olla edukad vaid juhul, kui õppe- ja tööalast tegevust, vaimset koormust ja pinget tasakaalustab kehaline aktiivsus, huvi- ja võimetekohane enesearendamine liikudes ja sportides, kui regulaarne liikumine ja sportimine on aktiivse eluhoiaku loomulik osa.

Alates kaasaegse spordiliikumise kujunemisest eelmise sajandi alul on sport ja spordikangelased olnud Eestis populaarsed. Edu võistlusspordis on väärtustatud, saavutused on aidanud hoida ja ergutada omariiklust, mõjutada noorte valikuid ja hoiakuid. Inimeste liikumisharjumused on kujunenud aeglasemalt ja kuigi erinevus elukvaliteedis eeskujuks olevate Põhjamaadega on veel suur, on erinevate liikumisvormidega tegelejate ning võistlustel ja sarjades osalejate arv viimasel aastakümnel märgatavalt kasvanud.

25 aastat tagasi langetatud oluliste spordikorralduslike otsuste tõttu on suurenenud spordiorganisatsioonide, nende tegevusse kaasatud harrastajate, aktiivsete eestvedajate ja juhtide hulk ning sellega ka spordialade ning sportliku tegevuse mitmekesisus. Paraku ei ole spordiorganisatsioonide suutlikkus arenenud huviliste, eelkõige laste ning noorte, sportimise ja liikumisharrastuse jõulisemaks kindlustamiseks. Domineerivaks põhjuseks on ressursside nappus.

Lähtealused

Üldiselt.

Käesolev dokument käsitleb liikumise ja spordi kasvavat mõju ühiskonnas ja võimalusi aidata spordi kaudu kaasa laiemal eesmärgil - inimeste vaimse ja kehalise tegevuse tasakaalu ning heaolu saavutamisele.

Euroopas Liidus on sport poliitika valdkond. Euroopa Liidus tunnustatakse sporti kui sotsiaalset ja majanduslikku nähtust, mis loob olulisi väärtusi, näiteks aus mäng, solidaarsus, sallivus ja meeskonnavaim. Sport soodustab osalejate kaasalöömist ühiskonnaelus, kasvatab kodanikuaktiivsust ja edendab vabatahtlikkust. Spordil on võime inimesi ühendada, jõuda kõigini sõltumata nende vanusest või soost, rahvusest või sotsiaalsest päritolust.

Spordil on tervist tugevdava, rahva tervist edendava kehalise tegevusena suurem mõju kui ühelgi teisel valdkonnal või ühiskondlikul liikumisel. Võimalusterohke on spordi roll hariduses – arendada kehalist tublidust, õpetada spordi kaudu teadmisi ja oskusi, kujundada positiivseid väärtushinnanguid, motivatsiooni ning valmisolekut toimetulekuks, luua eeldusi elujõulise rahva kasvatamiseks.

Sport pakub mitmekülgseid võimalusi kehaliseks aktiivsuseks ja enesearendamiseks ning oma võimete täiustamiseks nii liikumisharrastaja kui sportlasena, nii individuaalselt kui võistkonnas. Spordivaldkonnas saab harrastus kasvada üle vabatahtlikuks tööks ja sellealase koolituse läbimisel spordiga seotud töökohaks.

Sporti korraldatakse avaliku sektori ja spordiorganisatsioonide koostöös, valdav osa sporditegevusest toimub mittetulunduslikes spordiklubides, mis huvilistele sportimistingimuste loomiseks saavad rahalist toetust ja siseriiklikult kehtestatud maksusoodustusi avalikult sektorilt.

Sport on unikaalne rahvaid ja organisatsioone ühendav nähtus. Aastatega on olümpia- ja spordiliikumise poolt arendatud reeglid ja kujundatud liikmelisusel ning koostööl põhinevad spordistruktuurid. Spordialade paljusus, selge struktuur ja ühtsed reeglid loovad võimalused kõikide riikide esindajatele osaleda rahvusvahelises spordiliikumises.

Sport on dünaamiline ja jätkuvalt arenev majandussektor. Teenuste osutamise osakaalu kasv tööhõives ja inimeste vaba aja ning rahaliste võimaluste kasv on jätkuv positiivne väljakutse spordile ja spordikorraldusele. Spordi suurürituste korraldamine mõjutab majandust ja riigi mainet.

Nii kui igas valdkonnas, nii on ka spordil oma varjupool, mis on ohuks ausa mängu põhimõtetele, spordist ammutatavatele üldinimlikele väärtustele ja usaldatavusele. Probleemideks on dopingukasutamine, kokkuleppemängud, kaubanduslik surve, korrupsioon, läbipaistmatus organisatsioonide juhtimisel, pealtvaatajate vägivald spordivõistlustel, rassism, võõraviha, sportlaste (sh alaealiste) väärkohtlemine. Nende probleemide lahendamiseks ei piisa spordireeglistiku parandamisest, vaid see eeldab rahvaste ja riikide vahelist koostööd.

Spordiliikumine ja -organisatsioon Eestis.

Kaasaegne spordiliikumine jõudis Eestisse 19. sajandil. Esimesed võimlemisseltsid ja spordiklubid loodi sajandi teisel poolel. Esimene rahvuslik spordiselts - Saadjärve Jalgratta Sõitjate Selts - asutati 1896.a. Eesti sport hakkas jõuliselt arenema 20. sajandi esimesel poolel. Spordiliikumisel oli oluline roll iseseisvuse rajamisel kui ühe esimese suurettevõtmisena korraldati 1919.a. I Eesti Spordi Kongress. Perioodil 1920-1940 kujundati spordikorralduslikud struktuurid - Eesti Spordi Keskliit, Eesti Olümpia Komitee, 10 spordialaliitu, Noorte spordiliit, 11 maakonna spordiliitu ja enam kui 350 spordiseltsi ja -klubi. Eesti spordiliidud said rahvusvaheliste organisatsioonide täieõiguslikeks liikmeteks, sportlased osalesid Olümpiamängudel ja MM- ning EM-võistlustel. Rajati esimesed märgilise tähendusega spordirajatised ning 1934 ja 1939.a. korraldati üleriigilised Eesti Mängud.

Eesti okupeerimisega Nõukogude Liidu poolt likvideeriti tollased spordiorganisatsioonid, mis küll Saksa okupatsiooni ajal korraks taastati, kuid 1944. aastast taas lõpetati ja asendati nõukogulike spordiorganisatsioonidega.

Nõukogude spordisüsteemi iseloomustas üleliiduliselt ametkondlik (üleliidulised spordiühingud) ja territoriaalne (spordikomiteed) juhtimisskeem, tsentraliseeritus, riiklik plaanimajandus ja keskne rahastamine. Sporditegevuse peamisteks organisatsioonilisteks vormideks olid spordikoolid, spordiinternaatkoolid, kõrgema spordimeisterlikkuse koolid, mida rahastati territoriaalse ja ametkondliku kuuluvuse alusel, samuti ettevõtete ja kolhooside poolt rahastatud kehakultuurikollektiivid.

Õpetajate, treenerite ja spordispetsialistide ettevalmistus ning sporditeaduse areng toimus kahes Eesti kõrgkoolis. Sportlaste tervisekontrolli ja ravi tagamiseks tegutsesid kehakultuuri dispanserid. Spordisõbralike ja leidlike riigi- ning tootmisjuhtide initsiatiivil ehitati palju spordiobjekte, millest suur osa veel tänaseni kasutusel. Kuigi Eesti sportlastel ja spordiorganisatsioonidel puudus motiveeriv võimalus esindada Eestit rahvusvahelisel tasemel jõudsid paljud üleliiduliste valikvõistluste kaudu rahvusvaheliste tiitlivõistluste medaliteni.

1980-ndate muutused (*perestroika*, laulev revolutsioon) mõjutasid ka Eesti spordiliikumist. Avardunud kontaktid spordiorganisatsioonide ja kolleegidega teistest riikidest aitasid paremini mõista spordiliikumise põhiväärtusi ja –vabadusi ning naasta rahvusvahelisse spordikogukonda. Tunnetati vajadust muuta aastakümneid kehtinud tsentraliseeritud ja isoleeritud spordisüsteemi.

1989.a. jaanuaris taastati Eesti Olümpiakomitee tegevus, II Eesti Spordi Kongressil otsustati minna üle vabal ühinemisel ja spordialakesksel juhtimisel põhinevale spordikorraldusele, iseseisvate spordiklubide ja spordiliitude võrgustiku loomisele ning otsustati taastada Eesti Spordi Keskliit. 1989-1991 taastati või asutati enamusi tänaseid spordiliite ja hakkas tekkima spordiklubide võrgustik. Rahvusvaheliste spordiorganisatsioonide tunnustus, liikmeskonda vastuvõtmine ning õigus osaleda rahvusvahelises spordiliikumises jõustus pärast Eesti taasiseseisvumist.

1990-ndatel toimusid olulised muudatused Eesti spordikorralduses. Nn ülalt planeerimine ja riigikeskne korraldamine asendus inimeste initsiatiivil ning aktiivsusel põhinevate klubide ja liitude tegevusega, samaaegselt kujunesid välja avaliku sektori institutsioonid, koostöömudelid ja sporditoetuste vormid. Spordikorraldus muutus vabamaks riiklikest otsustest, paindlikumaks oma tegevustes ja mitmekesisemaks oma vormides. Muudatused tõid kaasa harrastajate arvukuse kasvu, löid neile uusi võimalusi eneserealiseerimiseks, tõid spordikorraldusse juurde tuhandeid algatusvõimelisi inimesi ning täiendavaid ressursse.

Uuenenud spordikorralduse põhialused fikseeriti 1994.a. Eesti Spordi Hartas.

1996.a. rakendati mitmeid muudatusi spordi rahastamise parandamiseks. Kultuurkapitali juures taastati kehakultuuri ja spordi sihtkapital, 1997. aastast viidi uutele alustele olümpiaettevalmistuse rahastamine, milleks juurutati loteriimaksust, hiljem hasartmängumaksust kindla protsendi eraldamine, samal aastal otsustati alustada riiklike spordistipendiumite ja riigi spordipreemiate väljaandmist. 1998.a. võeti Riigikogus vastu spordiseadus. 2000. aastal loodi võimalus sporditegevuse toetamiseks tulumaksuvabade stipendiumite vormis.

2001.a. ühinesid Eesti Olümpiakomitee ja Eesti Spordi Keskliit, mille tulemusena on Eesti Olümpiakomitee vabatahtliku spordiliikumise katusorganisatsioon.

2002.a. Eesti Spordi Kongressil kiideti heaks treenerite kutsequalifikatsioonisüsteemi loomine, kutseandmisega alustati 2004.a.

Alates 2010.a. tegutseb Eesti spordiregister riikliku andmekoguna koondades kolme alamregistrit – organisatsioonid, treenerid, spordiehitised.

25 aastaga on kujunenud välja rollijaotus riigi kesk- ja kohaliku võimu ning spordiorganisatsioonide vahel. Avalik sektor loob sporditegevuseks tingimusi seadusloome, taristu rajamise, toetuste eraldamise ja spetsialistide koolitamise kaudu ning teostab järelvalvet avalike rahade kasutamise üle, spordiorganisatsioonid ühendavad inimesi, pakuvad spordialaseid teenuseid ja korraldavad sporditegevust.

Spordialase tugiteenuste tagamiseks on asutatud valdkonnaüleised Spordimeditsiini Sihtasutus, Spordikoolituse ja –Teabe Sihtasutus ning Sihtasutus Eesti Antidoping.

2014. aastal on Eestis 63 spordialaliitu, 19 maakonna ja linna spordiliitu, ligi 2000 spordiklubi, 143 000 harrastajat spordiklubides, neist 81 000 last ja noort vanuses kuni 19a. Treenerite registrisse on kantud 3400 kutsega treenerit, spordiehitiste registris on 2559 spordiobjekti kokku 4145 sportimispaigaga.

Spordipoliitika aluste kavandamisel pikemaks perioodiks on oluline arvestada nii spordiliikumist mõjutavate muutuste ja prognoosidega kui ka spordikorralduse arengut iseloomustavate arvandmete muutustega.

Rahvaarv ja vanuseline koosseis

Viimase 25 aastaga (1990-2014) on Eesti rahvaarv kahanenud 16%, 5-24 aastaste laste ja noorte arv on kahanenud 37%. Samas on 65+ aastaste inimeste arv kasvanud 33%. Rahvastikuprognosis 2030. aastaks nii drastilist kahanemist ei ennusta - võrreldes aastaga 2014 väheneb rahvaarv 5%, 5-24 aastaste laste ja noorte arv väheneb 2%, kuid 65+ aastaste inimeste arv kasvab 26%.

Vt. Tabel 1-1, 1-2 ja 1-3

Muutused rahvaarvus ja vanuselises koosseisus on väljakutseks spordikorraldusele. Kui 1990.a. ületas 5-24a vanuserühm arvuliselt 65+ vanuserühma pea kõigis maakondades 2-2,5 kordselt, siis aastaks 2014 oli nende vanuserühmade arvud enamuses maakondades võrdsustunud ja aastaks 2030 on 65+ vanuserühm märgatavas arvulises enamuses.

Vt. Tabel 2

Eesti elanike keskmise eluea ja tervena elatud aastate prognoos Euroopa Liidu ning EEA riikide võrdlustabelites.

Eesti meeste oodatav eluiga ja tervena elada jäänud aastad jäävad maha Euroopa Liidu keskmisest ning märkimisväärselt eeskujuriikidest Põhjamaades – Rootsis ja Norrast. Kuigi Eesti meeste oodatav eluiga on tõusnud, on see kasv paljuski tervisemuredega aastate arvelt.

Ka naiste osas valitsevad samad trendid, kuid siin on mahajäämus Euroopa Liidu keskmistest väiksem.

Vt. Tabelid 3-1, 3-2 ja 3-3

Eesti elanike sportimisharjumised Euroopa Liidu riikide võrdlustabelites

Euroopa Komisjoni tellimusel on Eurobarometer korraldanud 2009 ja 2013 uuringud elanike sportimisharjumistest. Harrastuse alusel - 5 ja enam korda nädalas, 1-4 korda nädalas, 1-2 korda kuus, üldse mitte - on Euroopa Liidu liikmesriigid asetatud võrdlustabelitesse.

Kuigi Eesti elanike sportimisharjumused on selles võrdluses paranenud, on mahajäämus eeskujuriikidest, eelkõige Põhjamaadest ilmne.

Vt. Tabel 4-1 ja 4-2

Saavutuslikkus rahvusvahelistel tiitlivõistlustel

Spordisaavutuste hindamisel on üheks võimaluseks võidetud medalid OM, MM ja EM võistlustelt.

Eesti sportlased on alates 1990. aastast võitnud täiskasvanute, juunioride ja noorte klassides kokku 1800 medalit. Paremaks ülevaateks esitatakse võrdlus aastate kaupa ning vanuseklasside ja OM-alade hulka kuuluvuse põhjal. Samuti esitatakse medalivõidud spordialade kaupa.

Vt. Tabel 5-1 ja 5-2

Eestis 25 aastaga välja kujunenud spordiorganisatsiooni toimimismudel ja struktuur, mis jaguneb horisontaalselt riiklikuks, vabatahtlikuks ja kommertssektoriks ning vertikaalselt üleriigiliseks, maakondlikuks ja kohalikuks keskkonnaks.

Vt. Tabel 6-1

Spordiklubide arengut iseloomustavad arvanded

Spordiklubide arengut iseloomustavad andmed kõrvutataval kujul alates aastast 1998.

Vt. Tabel 7-1

Spordi rahastamine avaliku sektori vahenditest

Spordile suunatavad riigieelarvelised toetused ja toetused kohalikest eelarvetest sõltuvad olulisel määral majanduskasvust ja poliitilisest tahtest.

Vt. Tabel 8-1, 8-2 ja 8-3

Hinnang olukorrale: edusammud ja kitsaskohad

Spordiorganisatsioonide esindajatele suunatud ajurünnakute, ankeetküsitluste ja arengustrateegia juhtrühma seisukohtade põhjal saab Eesti spordiliikumise tugevusteks ja positiivseteks arenguteks pidada järgmist:

traditsioonid, saavutused, eeskujud:

sportimise traditsiooni ja traditsiooniliste spordiürituste jätkuvus
sportlaste edukas esinemine rahvusvahelistel võistlustel
eeskujud noortele sporditippude näol tänapäevast ja spordiajaloost

huvi liikumisharrastuse ja spordiga tegelemiseks:

inimeste teadlikkuse kasv tervislike eluviiside ja sportimise kasulikkusest
sportimise ja rahvaspordiürituste populaarsuse kasv
liikumisviiside ja harrastatavate spordialade rohkus, st suurem valikuvõimlus

spordiorganisatsioon ja –korraldus:

25 aastaga kujunenud spordiliitude ja nende katusorganisatsioonide struktuur ning toimimine
alakeskne spordikorraldus
võimalusipakkuv kohalik, üleriigiline ja rahvusvaheline võistluskalender
spordiorganisatsioonide tahe ja oskus korraldada rahvusvahelisi võistlusi
sporti ja liikumisharrastust reguleerivad seadused ning õigusaktid
rollijaotus avaliku sektori (keskvõim/kohalik võim) ja spordiorganisatsioonide vahel
spordistatistika ja spordialased andmekogud
Audentese spordigümnaasiumi ja kaitseväe spordirühma toimimine

treenerid, eestvedajad, juhid:

kogemustega, koolitatud ja pühendunud treenerite olemasolu
treenerite kutsevalifikatsioonisüsteem ja taseme- ning täiendkoolituse rakendamine
treenerite ja spordijuhtide akadeemilise koolitamise võimalused kahes ülilkoolis
aktivistide ja eestvedajate rohkus

spordialane taristu:

spordirajatiste juurdekasv, lai geograafiline kaetus
rajatud kergliiklusteed, tervise- ja matkarajad ning välisportimispaigad
tippvõistluste korraldamiseks sobilike rajatiste ehitamine

spordi- ja liikumisharrastuse rahastamine:

toimivad spordi finantseerimise põhimõtted, toetusallikate paljusus
olümpiaettevalmistuse sihipärane rahastamine
kohalike omavalitsuste toetus laste- ja noortespordiga tegelevatele organisatsioonidele
erasektori ja leibkondade rahalise panuse suurenemine

spordimeedia:

meediakanalite ja –väljaannete paljusus, spordi mahukas kajastamine
harrastusspordi ja liikumisharrastuse kajastamine meedias, positiivse kuvandi loomine

ning nende tugevuste ja positiivsete muutuste põhjusteks saab lugeda

inimeste tahte, hoiakute ja arusaamiste muutusi
ajaloolist tausta, muutusi ühiskonnas ja majanduslikku arengut
spordi ja liikumisharrastuse võimaluste, uute vormide juurdekasvu
sporditeenuste ja spordikaupade turu arengut
spordiorganisatsioonide tegevust, eeskujuriikide mõju ja koostööd avaliku sektoriga

Nõrkusteks ja arengut takistavateks asjaoludeks peetakse järgmist:

ressursside nappus, ebaühtlane elatustase:

vastuolud spordiorganisatsioonide eesmärkide ja eelarveliste võimaluste vahel
mitmeaastase kindlustunde puudumine spordi rahastamisel
spordi rahastamise projektipõhisus ja allikate killustatus
sporditeenuse maksujõulise tarbijaskonna vähesus

õiguskeskkond ja maksupoliitika:

takistused riigisalusega firmadel liikumise ja spordi toetamiseks
spordiorganisatsioonide toetamise kohustuse kaotamine KOV-idele
tööandja erisoodustumaks töötajatele sportimistingimuste loomisel
erinevad tõlgendused ja eksimused stipendiumite maksmisel ning vabatahtlike toetamisel
spordiklubide ja spordikoolide erisused õppemaksu/osalustasu tulumaksutagastusel
leebed regulatsioonid taustajõududele dopingurikkumiste puhul
treenerite kutsenõude ebapiisav regulatsioon

ebaühtlane administratiivne suutlikkus

pikemaajalise strateegia ja selgelt sõnastatud eesmärkide puudumine
vastuolu rollijaotusest tulenevate ülesannete ja tegevussuutlikkuse vahel
spordiklubide väiksusest tulenev vähene võimekus teenuste osutamiseks
vastuolu organisatsiooni juhtorganite juriidilise vormi ja sisulise tegutsemise/vastutuse vahel
hea juhtimistava põhimõtete vähene tutvustamine ja juurutamine
spordijuhtide ja –töötajate ühtsete pädevusnõuete ja süsteemse koolituse puudumine

sporditegevuse organiseerimine

kuigi noori spordib arvuliselt enam kui 25 aastat tagasi, on koormused ja mahud madalamad
põhikohaga treenerite vähesus, ebakindlus tasustamisel
treenerite akadeemilise ettevalmistuse tähtsuse langus
kõrgema tasemega treeneritele suunatud koolitusvõimaluste nappus
projektipõhise rahastamise negatiivne mõju regulaarse protsessi läbiviimisele
talentide arendamise ja toetamise süsteemi puudumine pärast gümnaasiumiõpet
sporditeaduse ja erialaspetsialistide vähene kaasamine, nõrgalt välja arendatud tugisüsteemid
spordimeditsiinialaste teenuste ebapiisav kättesaadavus

kehaline kasvatus õppeasutustes

annab vähe teadmisi, oskusi ja tahtmist elukestvaks spordiharrastuseks
kasvav vaimne koormus, vähene teiste õppeainetega integreeritud õppe kasutamine
liikumisvahetundide, spordipäevade jt. tunni ja klassivälise liikumisürituste vähene korraldamine
vähene soov kaasata spordispetsialiste ja treenereid
kehalise kasvatus võimaluste vähene kasutamine koolidele antud otsustusvabaduse piires

sporditaristu ja selle kättesaadavus

nn „suure plaani“ puudumine spordiehitiste planeerimiseks ja rajamiseks
tingimuste puudumine erivajadustega harrastajatele
siserajatiste madal läbilaskevõime ja välispordiplatside vähesus linnalises keskkonnas
ebaökonomsete spordiehituste ülalpidamiskulud

spordi maine ja -organisatsioonide usaldatavus

dopingujuhtumitest ja –kahtlustustest tekitatud negatiivne kuvand saavutusspordile
eksimised ja vead juhtimises, õigusaktide ja normide eiramised, vähene avatus ja arusaadavus
hea juhtimistava reeglite või kokkulepete puudumine
skandaalide, intriigide ja kõmu otsimine ning võimendamine meedia poolt

ning nende nõrkuste ja takistavate asjaolude põhjusteks saab lugeda taasiseseisvumisjärgse Eesti ühiskonna kiiret arengut, väärtushinnangute väljakujunematust, riigi rasket majanduslikku olukorda, riigi ja kohalike omavalitsuste nappe eelarvelisi võimalusi; poliitiliste otsustajate vähest huvi toetada sporti ja liikumist kõrget elukvaliteeti tagava tegevusena; spordivaldkonna vähest koostööd teiste valdkondade, eelkõige hariduse ja tervishoiuga; spordiorganisatsioonide ebapiisavat ja ebaühtlast suutlikkust ning tegutsemist.

Prognoositavad muutused

Suureneb inimeste vaba aeg, koos sellega soov ja võimekus seda kvaliteetselt kasutada.

Kasvab liikumisvormide paljus, tähtsustuvad tervist, üldist töövõimet ja heaolu toetavad tegevused.

Suureneb liikumise, sportimise ja vaba aja sportlikult veetmise teenuste ning kaupade sektor ja töötajate osakaal.

Süveneb urbaniseerumine, aastaks 2015 elab ~ 80% Maa elanikkonnast linnades.

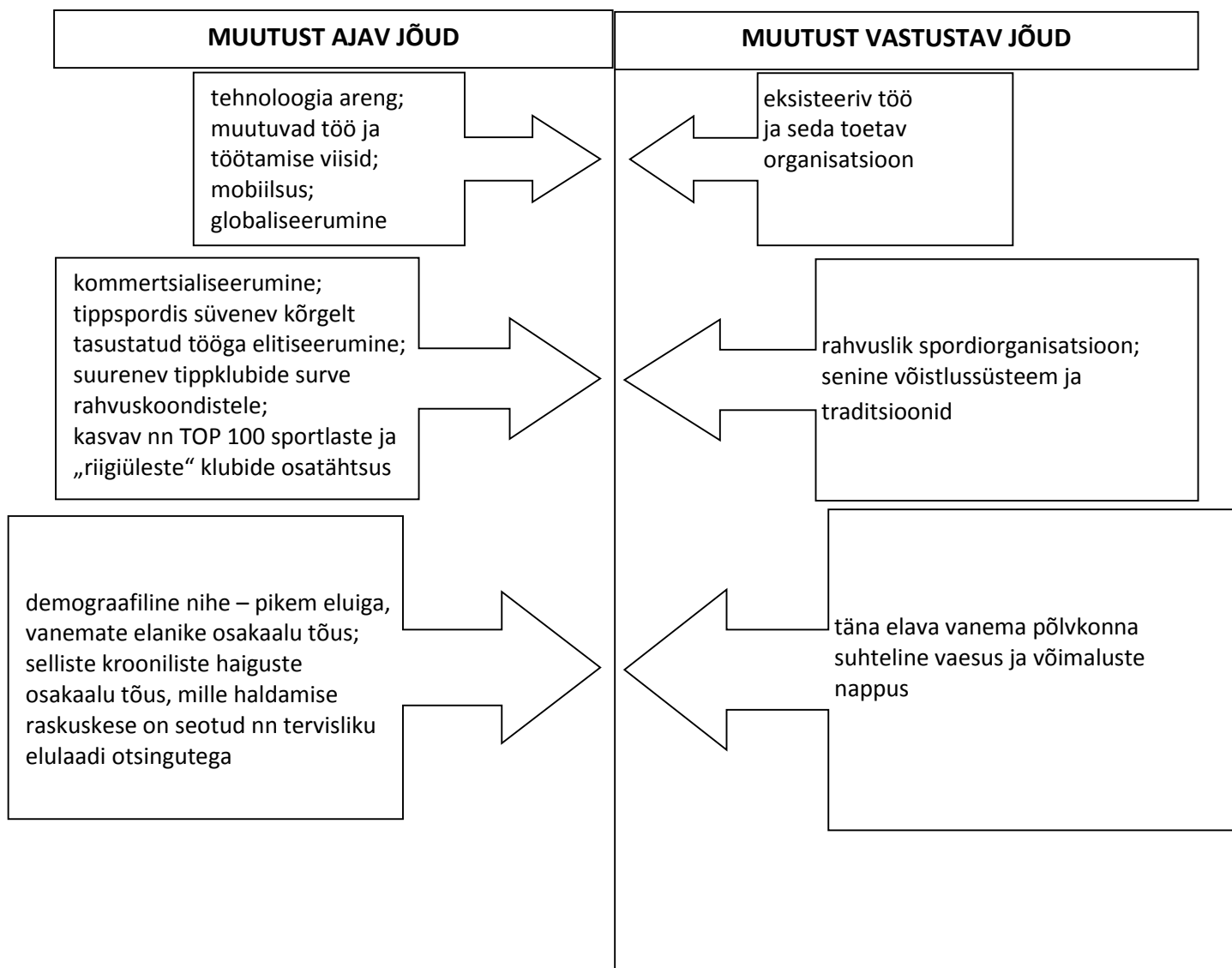
Ressurss kandub tippspordi kõrval üha enam liikumisharrastusse.

Organiseerunud sporditegevus areneb kahel suunal:

- nn „klassikaliste“ spordiklubide suund, kus valdavalt lapsed ja noored harrastavad treenerite juhendamisel erinevaid spordialasid, sõltuvalt eesmärgist ja võimekusest mängurõõmust kuni võistlusspordini;
- kommertsklubide ja tasuliste spordiürituste suund, kus pakutakse erinevaid „trenditooteid“ ja osalemist.

Tippспорт kaldub rahvuslikult esindatuselt enam klubi ja indiviidi keskseks. Töövormina muutub sport jätkuvalt sisetulekule orienteeritumaks. Jätkub tippspordi globaliseerumine, kasvab „välistöö“ osakaal – ostetakse sisse sportlasi, treenereid jt spetsialiste ning „omad“ treenivad enam välismaistes tipp- ja tõmbekeskustes.

Sünnib juurde uusi „noori ja noorte“ spordialasid, mis mõjutavad ka Olümpiamängude programmi, toimub nn. „Ida pealetung“, st idamaiste spordialade populaarsus ja nende alade juhendajate arv kasvab.

Arengustrateegiaga püstitatav üldeesmärk on:

Eestimaalaste elujõud, elukeskkonna rikkus ja Eesti riigi hea maine liikumise ja spordi arendamise kaudu.

Strateegilised eesmärgid

1. Valdav osa elanikest liigub ja spordib

Alaeesmärk 1.1. Kehalise kasvatus arendamine kaasaegseid nõudeid rahuldavaks liikumisõpetuseks kõikidele haridustasemetele

- 1.1.1. liikumise ja sportimise õppekavade eesmärkide uuendamine, nende käsitlemine ka integreeritult teiste õppeainetega õppekavades; aktiivõppe suurem kasutuselevõtt;
- 1.1.2. elus vajalike põhiliste liikumisviiside (jooksmine, ujumine, jalgrattasõit, suusatamine, orienteerumine) ja võistkondlike spordialade hindamise aluste uuendamine, igakülgse õpetamise juurutamine, sh tunniväliselt;
- 1.1.3. erialase õpetajakoolituse kohandamine igakülgse liikumise ja sportimise õpetamiseks;
- 1.1.4. kehalise tubliduse edendamise hea tava väljatöötamine ja rakendamine õppeasutustes;
- 1.1.5. Koolide planeerimisel ja renoveerimisel arvestatakse kehalise aktiivsuseks vajalike õuealade, ruumide, vahendite jms, mis on kasutatavad ka väljaspool koolipäeva.

Alaeesmärk 1.2. Inimeste liikumis- ja spordialaste hoiakute, teadmiste ja oskuste arendamine

- 1.2.1. teavituskampaaniate läbiviimine keskenduses erinevatele sihtrühmadele;
- 1.2.2. eakohaste võimeid ja oskusi arvestavate motiveerivate normide ning liikumisaktiivsust kajastavate arvestuste rakendamine;
- 1.2.3. teenuste, tehnoloogiliste jmt rakenduste arendamine ja rakendamine liikumise ning sportimise ja töövõime- ning tervisealase enesejälgimise heaks;
- 1.2.4. elanikkonna tervisekäitumise, sh liikumise ja spordialane harimine;
- 1.2.5. regulaarsete liikumis- ja spordialaste koolituste korraldamine treeneritele, kehalise kasvatus õpetajatele, perearstidele ja -õdedele ning huvipooltele;
- 1.2.6. liikumise ja sportimisega seotud konsultatsiooni- ja kompetentsikeskuste väljaarendamine.

Alaeesmärk 1.3. Liikumise ning sportimise soodustamine elanike seas

- 1.3.1. elanikele avatud tervisedenduslike tegevuste ja liikumisvõimaluste edendamine KOV-ide poolt;
- 1.3.2. spordiklubide ja teiste spordiorganisatsioonide rolli tõstmine elanikele liikumis- ja sportimisvõimaluste pakkumisel;
- 1.3.3. liikumisharrastajate ja noorsportlaste vajaduspõhise tervisekontrolli kättesaadavaks muutmine;
- 1.3.4. eelduste arendamine võistluste ja –sarjade korraldamiseks ning nendest võimetekohase ja ohutu osavõtu soodustamiseks;
- 1.3.5. laste ja noorte huvitegevuse toetussüsteemi loomine ja juurutamine;
- 1.3.6. tööandjatele soodsama õigusruumi kujundamine töötajatele sportimistingimuste võimaldamiseks;
- 1.3.7. ravikindlustuse vahendite kaasamine tervisedenduseks ja rehabilitatsiooniks liikumisharrastuse kaudu;
- 1.3.8. liikumis- ja sportimisvõimaluste infosüsteemi arendamine;
- 1.3.9. otsustusprotsesside kvaliteedi tõstmine spordiuuringute abil.

Alaeesmärk 1.4. Liikumispaikade ja –võimaluste loomine ning arendamine, spordiehitiste vajaduspõhine planeerimine ja rajamine

- 1.4.1. liikumispaikade ja –alade käsitlemine lahutamatu osana avaliku ruumi planeerimisel ning projekteerimisel eesmärgiga, et liikumispaika on võimalus jõuda 15 minutiga;
- 1.4.2. asulalähedaste loodusliikumisradade, kergliiklusteede ja välisportimispaikade arendamine, nende võrgustamine ja kättesaadavuse ning turvalisuse, ka erivajadustega inimestele, tagamine;
- 1.4.3. huvipoolte vahel kooskõlastatud strateegilise plaani koostamine spordiehitiste planeerimiseks, rajamiseks ja kestlikuks majandamiseks.

2. Liikumine ja sport on tugeva organisatsiooniga oluline majandusharu ning tööandja

Alaeesmärk 2.1. Liikumise ja spordi majandusliku mõju ning tööhõive hindamine ja arendamine

- 2.1.1. spordi majandustegevuse ja tööhõive kaardistamine ning monitooring;
- 2.1.2. sporditeenuste majandusliku mõju hindamise uurimismeetodite määramine, uuringute teostamine ning riiklikus statistikas arvestamine;
- 2.1.3. sporditeenuste ja –toodete arendamine ning uute töökohtade loomine.

Alaeesmärk 2.2. Liikumise ja sporditeenuste ning -toodete kvaliteedi tõstmine

- 2.2.1. valdkonna teenuste juhtimise, arendamise ja disainimise kompetentsi tõstmine;
- 2.2.2. koostöö seonduvate valdkondadega ja kaasagsete tehnoloogiate arendajatega teenuste ning toodete väljatöötamisel;
- 2.2.3. olulise sotsiaalse ja majandusliku mõjuga liikumise ja sporditeenuste toetusmehhanismide väljaarendamine.

Alaeesmärk 2.3. Kohanemisvõimelise ja tugeva spordiorganisatsiooni arendamine

- 2.3.1. spordiorganisatsioonide võrgustike edasiarendamine;
- 2.3.2. spordiorganisatsiooni vormide ratsionaalse paljususe edendamine;
- 2.3.3. spordiorganisatsioonide juhtimise muutmine vastutuse määratlemise ja hea juhtimise tava rakendamisel teel;
- 2.3.4. spordialaliitude, maakonna ja linna spordiliitude ning üleriigiliste spordiühenduste võimekuse kasvatamine oma spordiala, piirkonna ja valdkonna spordiorganisatsioonide juhendamise ning koostöö kaudu;
- 2.3.5. laste- ja noortetreenerite töötasu tagamine riikliku sihtrahastamine kaudu omandatud kutsetaseme alusel;
- 2.3.6. organisatsioonilise võimekuse arendamine vabatahtlike kaasamiseks;
- 2.3.7. spordiorganisatsioonide kvaliteedinõuete loomine ning rakendamine;
- 2.3.8. spordiorganisatsioonide läbipaistva rahastamise kindlustamine strateegilisi eesmärke arvestavate rahastamismudelite kaudu.

Alaeesmärk 2.4. Partnerlussuhete kujundamine avaliku sektori institutsioonide ja äriühingutega.

- 2.4.1. avaliku sektori ja spordiorganisatsioonide vahel ühishuvide ja rollijaotuse määratlemine;
- 2.4.2. äri sektori ja spordiorganisatsioonide koostöö edendamine ja seda soodustava keskkonna edasiarendamine.

Alaeesmärk 2.5. Liikumise ja spordiga seotud spetsialistide taseme tõstmine

- 2.5.1. akadeemilise ja rakendusõppe arendamine vastavalt käesolevatele strateegilistele eesmärkidele ning kvaliteedinõuetele;
- 2.5.2. treenerite kutsekvalifikatsiooni ja koolitussüsteemi edasiarendamine ning treenerite kutsetaseme ja töötasu vahelise vastavuse tugevdamine;
- 2.5.3. spordikorraldajate ja -juhtide, -kohtunike jt. -ametnike_koolitussüsteemi arendamine ning toetamine;
- 2.5.4. spordiagentide kaardistamine ja koolitamine.

3. Liikumine ja sport on vaimsure, sidususe ja positiivsete väärtushinnangute kandja

Alaeesmärk 3.1. Liikumise ja sportimise kultuuri ning positiivsete väärtushinnangute kujundamine.

- 3.1.1. olümpismi, spordiajaloo ja spordikultuuri käsitlemine formaalhariduse õppekavades, nende integreeritud õpetamine koolitundides ja tunnivälise tegevuse kaudu;
- 3.1.2. kontseptsiooni väljatöötamine liikumise ja spordi paremaks kajastamiseks meedias ning spordi positiivse mõju kasvatamiseks ühiskonnas;
- 3.1.3. spordiarmastuse, –pühendumise ja positiivsete edulugude tutvustamine, spordi kaudu identiteedi ja ühtekuuluvustunde edendamine ühiskonnas;
- 3.1.4. vähemuste ühiskonda sulandumisele kaasaaitamine spordi positiivsete väärtushinnangute ja mitmekülgsete võimaluste kaudu;
- 3.1.5. puuete ja erivajadustega inimeste sportimise integreerimine spordikorralduslikesse vormidesse;
- 3.1.6. sportliku rivaalitseamise ja koostegemise arendamine kõikides demograafilistes tasemetes ning fännluse ja pealtvaatajate kultuuri edendamine;
- 3.1.7. vabatahtlike andmekogu loomine, vabatahtliku tegevuse väärtustamine, vabatahtlike koolitamine ja motiveerimine;
- 3.1.8. spordipärandi talletamine ja tutvustamine;
- 3.1.9. spordi kaudu teiste valdkondade edendamine, koostöö ja ühiste eesmärkide leidmine.

Alaeesmärk 3.2. Ausa mängu põhimõtete, heade tavade ja reeglite täitmise tagamine

- 3.2.1. Spordieetika sihipärane ja terviklik propageerimine;
- 3.2.2. dopinguvastase koolitus- ja teavitustegevuse sihipärane ning ulatuslik elluviimine;
- 3.2.3. dopinguvastaste reeglite järgimine kõikide spordiorganisatsioonide poolt;
- 3.2.4. sporditulemustega manipuleerimise vastu võitlemine igal tasemel;
- 3.2.5. spordiorganisatsioonide hea juhtimise tava väljatöötamine ja huvipoolte sidumine nendega;
- 3.2.6. laste ja noorte turvalise sportimise keskkonna tagamine;
- 3.2.7. õigusliku regulatsiooni tugevdamine dopingujuhtumite ja sporditulemustega manipuleerimise ennetamiseks;

4. Eesti on rahvusvahelisel tasemel tulemuslikult ja väärikalt esindatud

Alaeesmärk 4.1. Saavutusspordi järelkasvu ettevalmistamine

- 4.1.1. spordiklubides ja spordikoolides treenivate laste ning noorte isikupõhise üle-eestilise arvestuse loomine Eesti Spordiregistris;
- 4.1.2. spordialade raamõppekavade ja –treeningrühmade arvestuslike normide koostamine ja rakendamine;
- 4.1.3. laste ja noorte igakülgne kaasamine sportlikku tegevusse eeldustega noorte märkamiseks, sportliku valiku ja edasiarendamise süsteemi loomine meisterlikkusele orienteeritud treeningrühmade kaudu;
- 4.1.4. sportlaste järjepidevat arengut stimuleeriva võistlussüsteemide toetamine ja arendamine;

- 4.1.5. treeningtegevust ja õppetööd ühendavate vormide rakendamine koostöös koolipidajatega ning -omanikega;
- 4.1.6. noorte saavutusspordi riikliku rahastamise süsteemi edasiarendamine;
- 4.1.7. klubidevaheliste piirkondlike treenimiskeskuste loomine;
- 4.1.8. riigitellimuse alusel üleriigiliste noorte õppe- ja treeningkeskuste edasiarendamine.

Alaeesmärk 4.2. Saavutusele orienteeritud 18+ sportlaste sporditegevuse soodustamine

- 4.2.1. kõrgkoolide ja kutsekoolide huvitatuse suurendamine sportlaste õppima-asumiseks;
- 4.2.2. tasuta kõrgharidusõppe tagamine osa-ajaga õppekoormuse puhul;
- 4.2.3. kohustusliku kaitseväeteenistuse spordirühmade edasiarendamine;
- 4.2.4. kaitseväge tegevteenistusse kaasatud sportlaste arvu suurendamine;
- 4.2.5. tööandjate tunnustamine sportlaste hõivamisel ja neile paindlike töövormide rakendamisel.

Alaeesmärk 4.3. Tingimuste loomine sportlastele tipptulemuste saavutamiseks

- 4.3.1. spordialaliitudele suunatava riikliku saavutussporditoetuste süsteemi edasiarendamine;
- 4.3.2. uute ja jätkusuutlike motivatsioonimeetmete loomine;
- 4.3.3. sihttoetuste ja programmide tõhustamine ning uuendamine;
- 4.3.4. soodsama keskkonna ja õigusruumi kujundamine ettevõtetele spordi toetamiseks;
- 4.3.5. riigile kuuluvate ja riigiosalusega ettevõtete kaasamine selleks loodava fondi vahendusel saavutusspordi toetamisse.

Alaeesmärk 4.4. Saavutusspordi tugisüsteemide arendamine

- 4.4.1. spordivaldkonna teadus-arendustegevuste planeerimine ja rahastamine;
- 4.4.2. vähemalt kahe kaasaegse spordimeditsiini- ja taastuskeskuse väljaarendamine;
- 4.4.3. koondvõistkondade keskse meditsiini- ja taastusteenuse tagamine;
- 4.4.4. rahvusvaheliste tippkogemuste ja koostöövõimaluste kasutamise toetamine.

Alaeesmärk 4.5. Esindatuse tagamine rahvusvahelises spordiliikumises

- 4.5.1. Eesti spordi strateegiliste huvide teostamine rahvusvahelises spordiliikumises;
- 4.5.2. Eesti rahvusvahelise esindatuse rahalise toetamise mehhanismi loomine;
- 4.5.3. *lobby*-töö ja koostöö korraldamine partneritega.

Alaeesmärk 4.6. Rahvusvaheliste võistluste ja ürituste korraldamine Eestis

- 4.6.1. kavandatavate rahvusvaheliste võistluste ja ürituste kaardistamine;
- 4.6.2. plaanitavate võistluste ja ürituste taotlemise eelkooskõlastamise ja toetamise garanteerimise süsteemi loomine;
- 4.6.3. rahvusvaheliste võistluste ja ürituste riikliku baasrahastamise kasvatamine ning teiste toetusvõimaluste väljaarendamine;
- 4.6.4. korralduse kompetentsi tõstmine – koolitused kogemuste vahetamine jms.

Alaeesmärk 4.7. Saavutusspordiks ja rahvusvaheliste võistluste korraldamiseks tarviliku taristu arendamine

- 4.7.1. olemasoleva taristu potentsiaali hindamine saavutusspordi otstarbe ja rahvusvaheliste võistluste ning –ürituste läbiviimiseks;
- 4.7.2. taristu kaasajastamine tippvõistluste tingimustele vastavaks;
- 4.7.3. saavutusspordi taristu riikliku investeringute kava koostamine;

Seosed teiste valdkondade ja nende valdkondade arengukavadega

Valdkond	Seos valdkonnaga	Arengukava	Seos arengukavaga
TERVIS	tervistedendav kehaline aktiivsus, teadlikkuse kasv tervislikest eluhoiakutest	Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020	Tervislik eluviis, kehalise aktiivsuse suurendamine, tervena elatud eluaastate lisandumine.
KULTUUR	Inimlikud ja rahvuslikud väärtused	Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020	Arengukava sätestab, et sport on osa kultuurist, vajalikke arendustegevusi kajastatakse eraldi dokumendis.
HARIDUS	Liikumisõpetus (kehaline kasvatus), kehaline suutlikkus, spetsialistide koolitus, elukestev õpe, topeltkarjäär	Eesti elukestva õppe strateegia 2020	Õpikäsitus, õppe vastavus töömaailma vajadustele, elukestvas õppes osalejate arvu suurendamine
TURISM	Sporditurism	Eesti riiklik turismiarengukava 2014-2020	Sporditurismi arendamine, rahvusvaheliselt huvipakkuvad turismiattraksioonid ja -teenused ning spordisündmused.
TEADUS	Liikumise- ja tervisealase teaduse integreeritud rakendamine, tippspordi toetamine, uute ideede algatamine	Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020 "Teadmistepõhine Eesti"	Teadus- ja arendustegevuste, sh rakendusuringute läbiviimine, nende tulemuste kasutamine valdkonna arendamiseks.
PERED	Kättesaadavad, ea- ja võimetekohased ühistegevused	Laste ja perede arengukava 2012-2020	toimiv lastekaitse süsteem ja turvaline keskkond.
NOORSOOTÖÖ	Huvitegevus ja -haridus, aktiivne eluhoiak, vabatahtlikkus, kaasatus, tervis ja heaolu	Noortevaldkonna arengukava 2012-2020	dokumendis kaudsed seosed
EAKAD	Elukvaliteedi hoidmine, tervistedendav kehaline aktiivsus, tervena elatud aastad	Aktiivsena vananemise arengukava 2013–2020	Vanemaealiste füüsilise ja vaimse aktiivsuse hoidmine ja suurendamine läbi teadlikkuse tõstmise vanusega kaasnevatest tervisriskidest
KODANIKUÜHISKOND	Teadlik ja teotahteline kodanikuaktiivsus, tegevus- ja koostöövõimekad ühendused, vabatahtlik töö.	Kodanikuühiskonna arengukava 2011-2014	Vabaühenduste tegevustes osalemise aktiivsus, ühenduste võimekus, avaliku sektori ja kolmanda sektori koostöö ning koostöövormide mitmekesisus
REGIONAALARENG	Valdkondlike võimaluste olemasolu kõikidele läbi tegusa kohaliku, regio-naalse ja üleriigilise spordiorganisatsiooni. Otstarbekas ruumiline planeerimine.	Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020	Regionaalse arengu ning rahvatervise ja spordi valdkonna eesmärgede toetav kergliiklusteede ning liikumisradade ja spordirajatiste ühtne planeerimine.
KESKKOND	Jätkusuutlik keskkonna kasutamine.	Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030	dokumendis kaudsed seosed
MAAELU	Sporditraditsioonid ja -kultuur, liikumis- ning sportimiskeskond, noorte perede töö- ja vabaaja-võimalused	Eesti maaelu arengukava 2014-2020	LEADER tüüpi tegevuste toetamine kohalike eripärade kasutamiseks kohaliku arengu edendamisel, teenuste kättesaadavuse tagamisel ja sotsiaalse kaasatuse tõstmisel, sh kultuur ja sport.

TRANSPORT	Tarbeliikumise võimekuse toetamine, kergliiklusteede jm. teedevõrgustiku parem hõlmamine	Transpordi arengukava 2014-2020	dokumendis kaudsed seosed
-----------	--	---------------------------------	---------------------------

Seosed horisontaalsete arengukavadega

Konkurentsivõime kava "Eesti 2020"

Tervisekäitumine; sidusühiskond; elukestev õpe; sportlaste *Dual-career*; erialane haridus ja kutsekvalifikatsioon; laste ja noorte elutähtsate oskuste-võimete ja liikumisviiside arendamine, sh. ujumisõpetus; töövõime toetamine, sh puuetega ja eakatele inimestele; inimesekeskse teadmuse arendamine; sportlikke eluviise toetavate liikumispaikade arendamine; liikumisharrastuse alase teadlikkuse tõstmine elanikkonna seas; teenusepõhise majanduse arendamine; tervisejälgimise programmide arendamine; inimkapitali arendamine; valdkonnaülese koostöö soodustamine; sotsiaalpoliitika ja sellealaste tugiteenuste arendamine.

Eesti säästva arengu riiklik strateegia "Säästev Eesti 21"

Eesti kultuuriruumi säilimise ja sidusa ühiskonna edendamine liikumise ja spordi valdkonnas vaimsure, positiivsete väärtushinnangute, ühiskondliku kaasatuse ja hariduse ning lõimumise kaudu. Ökoloogilise tasakaalu säilitamine ressursside säästliku kasutamise edendamise kaudu.

Eesti julgeolekupoliitika alused

Ühiskonna kestlikkuse ja sidususe arendamiseks panustamine rahva tervisesse, lõimumisse, regionaalsesse arengusse ning seeläbi riigi kaitsevõimesse, Eesti riigi esindamise kaudu omariikluse väärtustamine ja patriotismi kasvatamine.

Seosed läbivate teemadega ja nendega arvestamine

Läbivad teemad	Arengustrateegia 2030 mõju
<p>Keskkonnahoid ja kliima</p> <p><i>Keskkonnahoid, kliimamuutustele vastupidavus</i></p>	<p>Positiivne: strateegia näeb ette välisportimispaikade ja kergliiklusteede arendamise, mis toetavad keskkonnasõbralikke liikumisviise nagu jalgsi liikumine, rulluisu- ja jalgrattasõit, suusatamine jne.</p>
<p>Regionaalareng</p> <p><i>Piirkondlike erinevusi tasakaalustav areng, piirkondade eripära ja vajadustega arvestamine, piirkonna terviklikkuse arendamine, lähemuspõhimõtte rakendamine</i></p>	<p>Positiivne: strateegia näeb ette sportimis- ja liikumisvõimaluste edendamise ja kättesaadavuse parandamine KOV poolt, liikumisalade käsitlemise lahutamatu osana avaliku ruumi planeerimisel ning liikumispaikade võrgustamist. Strateegia aitab kaasa kvaliteetse elukeskkonna arendamisele tasakaalustatult kõigis regioonides. Tugevad ja tegusad kohalikud, regionaalsed ning üleriigilised spordiorganisatsioonid aitavad kaasa paikkondliku aktiivsuse ja identiteedi kujunemisele.</p>
<p>Võrdsed võimalused</p> <p><i>Sooline võrdsus, erinevas vanuses inimeste võrdne kohtlemine, puudega inimeste võrdsed õigused ja võimalused, võrdsed võimalused sõltumata rahvuslikust kuuluvusest</i></p>	<p>Positiivne: Strateegia näeb ette liikumise ja sportimisviiside ning -paikade kättesaadavust ning ohutuse tagamist kõikidele inimestele, sh erivajadustega inimeste laiemat kaasamist spordiliikumisse ning vähemuste ühiskonda sulandumisele kaasaaitamist spordi positiivsete väärtushinnangute ja mitmekülgsete võimaluste kaudu. Strateegia rakendamine aitab spordikorraldusse senisest paremini kaasata inimesi sõltumata soost, vanusest, erivajadustest, rahvuslikust vmt kuuluvusest.</p>
<p>Infoühiskond</p> <p><i>IKT nutikas kasutamine, IKT kasutuselevõtu eelduste edendamine</i></p>	<p>Positiivne: strateegia näeb ette spordi infosüsteemide ning IKT rakenduste arendamist ja nutikat kasutamist tervisealaseks enesejälgimiseks ja inimeste liikumis-, sportimis- ning töövõime parandamiseks, uute tehnoloogiate positiivseks hõlmamiseks.</p>
<p>Riigivalitsemine</p> <p><i>Ühtne riigivalitsemine, kaasav ja teadmispõhine poliitikakujundamine, avalike teenuste kasutajasõbralik osutamine</i></p>	<p>Positiivne: strateegiaga kavandatavad muutused liikumises ja sportimises parandavad inimeste elukvaliteeti, tööturul osalemise kestvuse suurendamist, toetavad tervena elatud aastate lisandumist ning parandavad haigena elatud aastate ravi- ja hooldusefektiivsust. Strateegia elluviimine aitab kaasa Eesti positiivse kuvandi kujundamisele rahvusvahelises kogukonnas. Strateegia näeb ette kaasavat teadmispõhist ja koordineeritud poliitika kujundamist, inimressursi arendamist, seotud teenuste arendamist, sh kasutajasõbralikumaks läbi IKT ja taristu arenduse, sporditöötajate koolituse ja spordiorganisatsiooni täiustamise.</p>

Mõisted

Käesolevates ettepanekutes Eesti spordipoliitika põhialuste 2030 koostamiseks antakse olulisematele ja sagedamini kasutatavatele mõistetele järgmine seletus:

sport - sport on igasugune kehaline tegevus, milles osaletakse organiseerimatult või organiseeritult ning mille eesmärk on näidata või parandada kehalist vormi ja vaimset heaolu, tekitada sotsiaalseid suhteid või saavutada erineva tasemega võistlustel tulemusi;
Euroopa Spordi Harta, Artikkel 2

spordiliikumine – spordiliikumine on spordi terviknähtus koos kõigi selleks loodud ja osalevate organisatsioonide, ühenduste, asutuste, institutsioonide ja kaasatud inimeste ning tegevustega;

spordiorganisatsioon – spordiorganisatsioon laiemas mõistes on üldnimetus organiseerunud ja ühinenud spordiliikumises osalevate organisatsioonide, ühenduste, asutuste ja institutsioonide koostöövõrgustikule.

Spordiorganisatsioon kitsamas mõistes on spordi arendamiseks asutatud eraõiguslik juriidiline isik - mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing, sh spordiklubi, spordiselts või -ühendus, maakonna või linna spordiliit, spordialaliit, rahvuslik olümpiakomitee;

spordiklubi – spordiklubi on eraõiguslik juriidiline isik, mille põhitegevus on spordi arendamine;

Spordiseadus

maakonna spordiliit – maakonnas tegutsevate spordiklubide ühendus, kes rahvusliku olümpiakomitee liikmena esindab maakonna sporti ja kellel on ainuõigus korraldada maakonna meistrivõistlusi ja anda vastavaid tiitleid;

Spordiseadus

spordialaliit – spordiala harrastavate spordiklubide üleriigiline ühendus, kes spordiala rahvusvahelise spordialaliidu ning rahvusliku olümpiakomitee liikmena spordiala esindab ja kellel on ainuõigus korraldada üleriigilisi meistrivõistlusi ning anda vastavaid tiitleid;

Spordiseadus

spordiühendus – spordi spetsiifilises valdkonnas (harrastussport, tervisesport, koolisport, üliõpilassport, puudega inimeste sport, töökohasport, veteranisport jm) või piirkondlikul põhimõttel tegutsevate spordiklubide või füüsiliste isikute ühendus;

Spordiseadus

rahvuslik olümpiakomitee – maakonna spordiliite, spordialaliite, spordiühendusi ja olümpiahartas sätestatud tingimustel füüsilisi isikuid ühendav organisatsioon, kes korraldab ühistegevust ja arendab ning kaitseb spordi- ja olümpialiikumist Eestis;

Spordiseadus

spordikool – spordikool on juriidilisest isikust omaniku (omavalitsus või spordiorganisatsioon) asutus, mis annab spordialast huviharidust huvikooli seaduse või erakooliseaduse alusel;

elukeskkond (*Living environment*) – elukeskkond on looduslik ja tehiskeskond, mis ümbritseb meid väljaspool töö- ja õpikeskkonda;

Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020

elukvaliteet (*Quality of life*) – üksikisikute arusaam oma positsioonist kultuuri- ja väärtussüsteemis, milles nad elavad, koos selle positsiooniga seotud eesmärkide, ootuste, standardite ja muredega;

Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020

tervis – tervis on täielik füüsilise, sotsiaalse ja vaimse heaolu seisund, mida ei mõisteta ainult kui haiguste või puuete puudumist; tervis ei ole elamise eesmärk, vaid igapäevase elu ressurss, positiivne mõiste, mis toonitab sotsiaalseid ja individuaalseid ressursse ning füüsilisi võimeid;

Maailma Terviseorganisatsioon (1948)

terviskäitumine (*Health behaviour*) – igasugune üksikisiku poolt ettevõetud tegevus, hoolimata hetkelisest või eelnevast terviseseisundist, tervise edendamiseks, kaitsmiseks või säilitamiseks, olenemata sellest, kas selline käitumine on lõppkokkuvõttes objektiivselt efektiivne või mitte;

Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020

kehaline aktiivsus (*Physical activity*) – keha mis tahes liikumine, mis on põhjustatud lihastööst ning mis põhjustab suuremat energiakulu kui organismi põhiainevahetuse (rahulolekutaseme) energiakulu. Mitmesugune tegevus alates organiseeritud sporditegemisest kuni tööl või koolis käimiseni või vabaõhu-tegevuseni;

Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020

liikumine – liikumine on igasugune tahtlik kehaline aktiivsus, mille eesmärkideks muu hulgas on oma saavutusvõime hindamine, tervise parandamine või lihtsalt rõõmu ja naudingut (heaolu) saavutamine. Siia ei kuulu argi- või tarbeliikumine, mille sisuks on igapäevane või tööalane tegevus (füüsiline töö, jalgsi töölemine jms);

liikumisharrastus - liikumisharrastuse all mõistetakse kehalist koormust andvat ja seeläbi kehalist vormisolekut taotlevat või meelelahutuslikku liikumist ning sportlike kehaliste harjutuste sooritamist. See määratlus kattub põhiosas rahvusvahelise mõistega *sport kõigile (Sport for All)* ning ei sisalda saavutusspordi (tipp- või võistlussport) mõõdet;

tippспорт – tippspordina käsitletakse rahvusvaheliste tiitlivõistluste tasandil toimuvat või sellesuunaline sportlikku konkurentsi;

võistlussport – võistlussport on laiem sportliku tegevuse käsitlus, mille alla kuulub igasugune sportlik konkurents, sünonüümina kasutatakse ka terminit saavutussport;

treener on sportlasi ja teisi spordis osalevaid isikuid juhendav spordispetsialist, kellel on treeneri kutse-kvalifikatsioon kutseeaduse tähenduses; *Spordiseadus*

Eesti Spordi Kongress - spordiorganisatsioonide ja spordiüldsuse kõrgeim foorum, mis kutsutakse kokku reeglina iga nelja aasta järel spordiliikumise oluliste küsimuste arutamiseks ning mille otsused on järgmiseks soovituslikud nii spordiorganisatsioonile kui riigi ja kohalikele esinduskogudele;

spordikorraldus (Sport Management) on spordi ellu rakendamisel kasutatavate reeglite ja tavade süsteem;

spordispetsialist spordivaldkonna kompetentne töötaja;

spordiehitis on sportlikuks tegevuseks ehitatud terviklik asi, hoone või rajatis, sh **spordihoone** on väliskeskonnast katuse ja teiste välispiiretega eraldatud siseruumiga spordiehitis; **spordirajatis** on mis tahes ehitis, mis ei ole spordihoone, muu hulgas spordiväljak, seikluspark, või mere või siseveekogu põhja süvendamise teel rajatud sportimispaik *Ehitusseaduse alusel*

sotsiaalne sidusus (*Social cohesion*) – sotsiaalse sidususe all mõistetakse ebavõrdsuse määra ning sotsiaalsete suhete ja sidemete tugevust. Sotsiaalse sidususe suurendamise vahendid on kahetised – ühiskondliku kihistumise, ebavõrdsuse ja tõrjutuse vähendamine ning sotsiaalsete suhete, sidemete ja suhtlemise tugevdamine. Euroopa Nõukogu kasutab sotsiaalse sidususe järgmist definitsiooni: "Sotsiaalse sidususe all mõistame ühiskonna võimekust tagada oma kõigi liikmete heaolu, vähendada erinevusi ja vältida polariseerumist" *Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020*

sotsiaalne kaasatus (*Social inclusion*) – sotsiaalne kaasatus on olemuslikult sotsiaalse tõrjutuse vastand ning on defineeritav kui kõikide inimeste võimalus osaleda täisväärtuslikult ühiskondlikus elus, pääseda ligi temale olulistele ressurssidele ning teenustele, töötada ja olla majanduslikult aktiivne. Üldnimetatud ressursside ja teenuste all mõistetakse näiteks võimalust tööd teha ja ligipääsu sotsiaalkindlustusele, haridusele, tervis- hoiuteenustele, kultuurile ja vaba aja veetmise võimalustele ning infotehnoloogiale;

Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020

tervisedendus – tervisedendus on protsess või tegevus, mille tulemusena inimese või inimeste koosluse võime oma tervist parandada kasvab; see võib sündidatänu teadlikkuse ja motivatsiooni kasvule, aga ka võimaluste ja tingimuste paranemisele;

Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020

tervena elatud eluiga e eeldatavalt tervena elatud eluiga (*Health Adjusted Life Expectancy e HALE*) – rahvastiku tervise kvaliteedi näitaja, mille arvutamisel on lisaks rahvastiku suremusele arvesse võetud ka rahvastikus esinevate haiguste elukvaliteeti langetav mõju. Näitaja väärtus on võrdne eluaastatega, mida rahvastiku keskmine liige eeldatavalt elab maksimaalse võimaliku tervisega.

Näide: 2006. aastal oli meeste eeldatav eluiga Eestis sünnimomendil 67 aastat. Osa sellest ajast veedetakse haigena ning kui konkreetne haigus langetab elukvaliteeti inimese parima kujuteldava (ideaalse), tervisepiiranguteta tasemega võrreldes 50% võrra, siis langeb haiguse pooleaastase kestuse korral inimese eeldatavalt tervena elatud eluiga veerandaasta võrra (0,5 parimast tervisest x 0,5 aastat = 0,25 parima võimaliku tervise aastat). Seega, kui 2006.aastal oleks meeste eeldatavalt tervena elatud eluiga näiteks 50 aastat, siis jääks neil elu jooksul keskmiselt kasutamata 17 aastat, sest selle aja veedavad nad haigetena;

Rahvastiku tervise arengukava 2009–2020

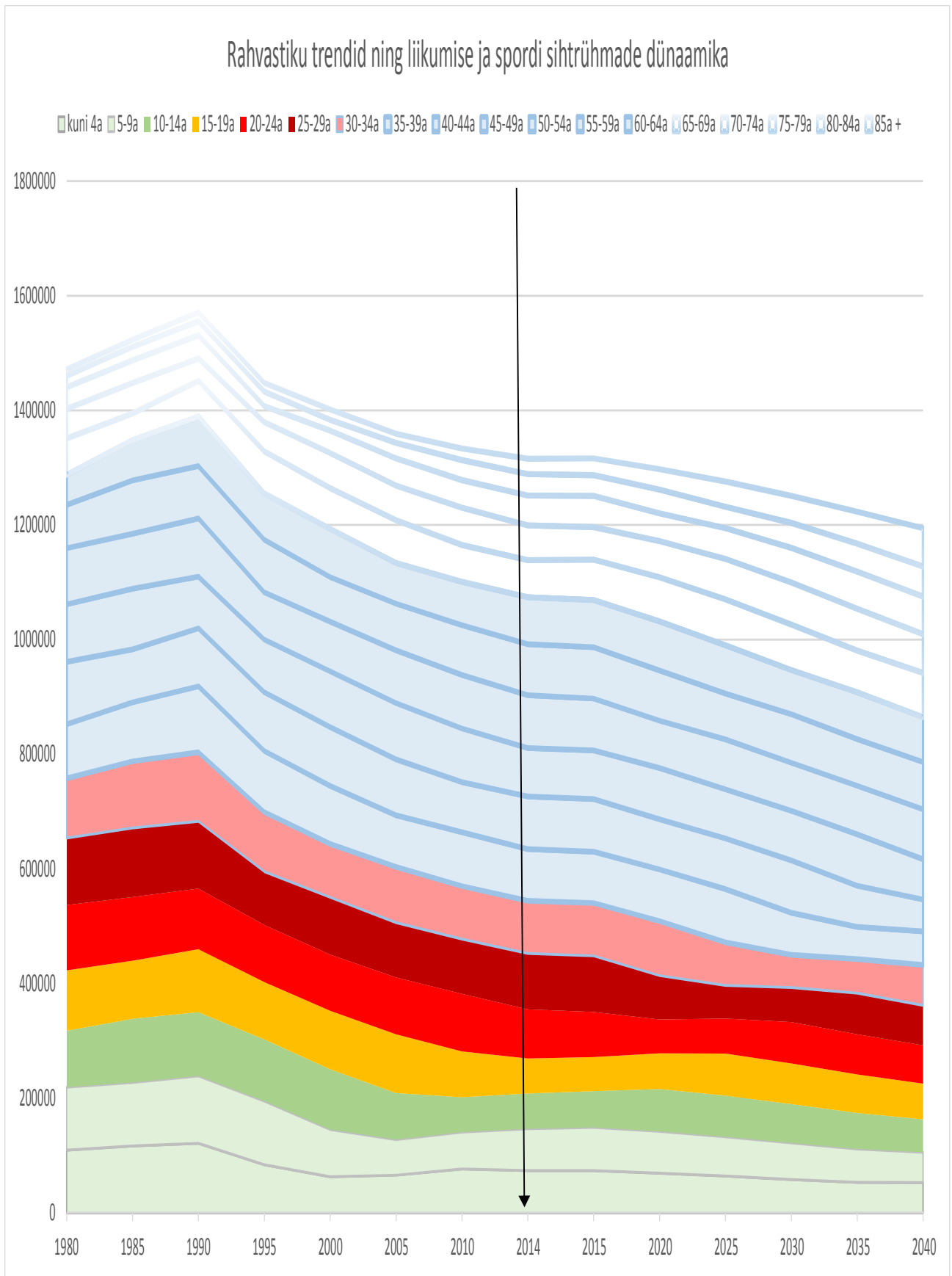
lõimumispoliitika – peateemadeks on ebapiisavast riigikeele oskusest tingitud vähene aktiivsus ühiskonnaelus, pidurdunud naturalisatsiooniprotsess, erisused tööhõives ja kodanikuühiskonna osaluses, erinevad väärtus- hinnangud ja hoiakud ühiskonnas. *Lõimuv Eesti 2020*

Lisad

Tabel 1-1 Eesti rahvaarv vanuserühmade kaupa 1980-2014, rahvastikuproгноos 2015-2040

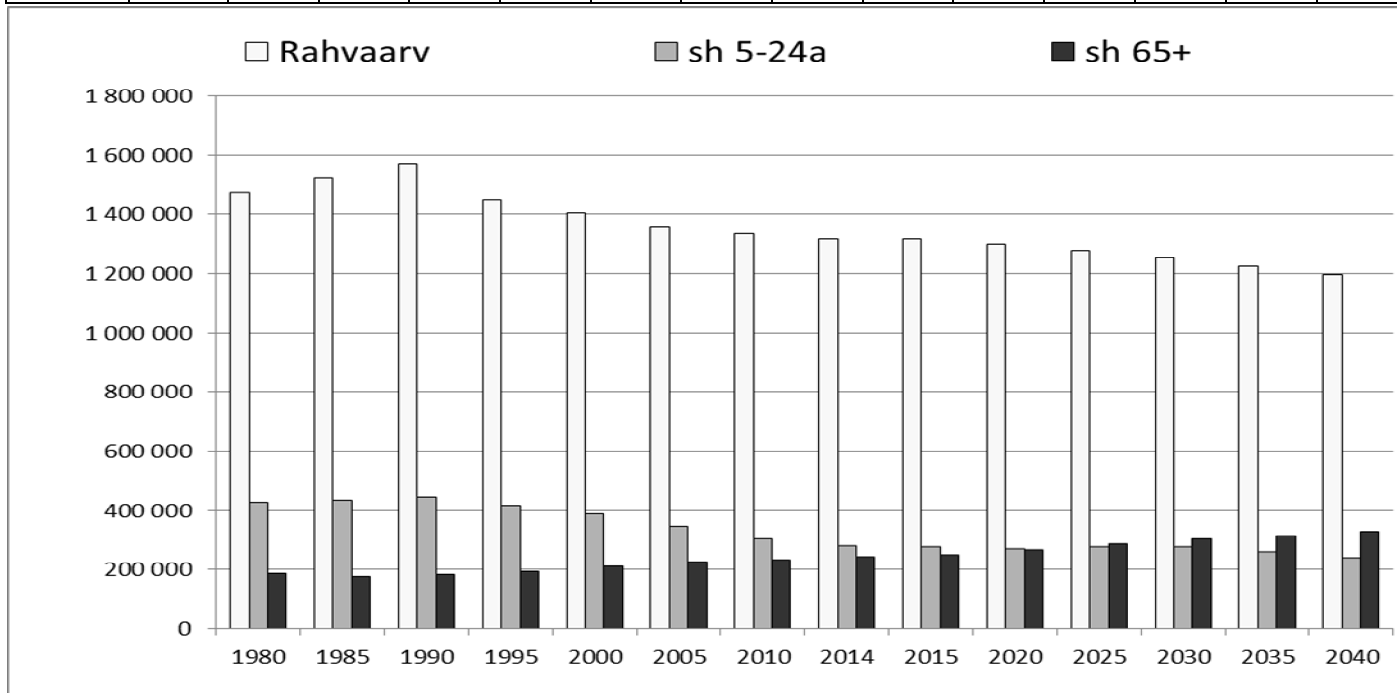
	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040
kokku	1 472 190	1 523 486	1 570 599	1 448 075	1 401 250	1 358 850	1 333 290	1 315 819	1 316 121	1 297 404	1 275 996	1 250 727	1 222 948	1 194 629
kuni 4a	109 244	116 574	121241	83 940	62 910	65 700	76 440	73 673	73 583	69 231	64 261	58 255	53 321	52 729
5-9a	109 859	110 984	117512	111 077	82 530	62 090	64 380	73 072	75 454	72 722	68 636	63 732	57 934	52 999
10-14a	98 735	111 089	111381	107 473	104 900	81 160	60 810	61 283	63 028	74 078	71 694	67 744	62 982	57 285
15-19a	105 065	101 055	109719	99 958	102 000	102 680	79 750	61 311	59 803	62 114	73 160	70 862	66 994	62 293
20-24a	114 229	111 154	105679	99 551	98 280	99 070	100 710	85 651	78 443	58 995	61 354	72 320	70 344	66 727
25-29a	116 614	120 463	117298	93 270	99 710	95 560	95 620	97 499	97 892	76 627	57 820	60 319	71 564	69 916
30-34a	104 167	116 363	120817	103 760	93 210	97 040	92 290	91 694	92 303	95 167	74 774	56 756	59 487	70 465
35-39a	94 566	102 931	114879	106 694	101 270	90 380	94 040	90 268	89 630	90 111	93 170	73 364	56 052	58 797
40-44a	108 906	92 432	101229	102 411	102 600	97 560	87 360	91 851	91 632	87 653	88 353	91 542	72 042	55 406
45-49a	100 182	105 660	90162	91 842	97 270	98 060	93 670	84 690	84 863	89 419	85 743	86 603	89 671	70 380
50-54a	98 038	96 185	101609	82 575	86 820	92 150	93 300	91 948	90 530	82 500	87 129	83 725	84 730	87 001
55-59a	75 569	93 095	91201	91 864	77 530	81 290	86 930	88 964	89 658	87 500	79 967	84 679	81 319	82 481
60-64a	52 114	70 224	86267	80 777	84 010	70 970	75 540	82 132	82 457	85 696	83 905	76 984	81 338	78 307
65-69a	63 574	46 434	62671	73 213	71 100	74 660	64 220	64 621	69 967	77 059	80 478	79 166	72 799	77 202
70-74a	51 888	53 316	38851	50 539	61 340	60 000	65 020	60 720	57 075	63 052	69 963	73 656	73 050	67 809
75-79a	37 803	39 143	40487	28 339	39 050	47 960	48 440	52 273	54 332	48 152	54 165	60 706	64 774	65 007
80-84a	19 960	23 786	24770	25 154	18 840	26 760	34 350	36 746	36 209	41 647	37 297	43 040	48 951	53 128
85a +	11 367	12 449	14826	15 638	17 880	15 760	20 420	27 423	29 262	35 681	44 127	47 274	55 596	66 697
???	310	149												
	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040

Tabel 1-2

Tabel 1-3 Eesti rahvaarv vanuserühmade kaupa 1980-2014, rahvastikuprognosis 2015-2040

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040
Rahvaarv	1 472 190	1 523 486	1 570 599	1 448 075	1 401 250	1 358 850	1 333 290	1 315 819	1 316 121	1 297 404	1 275 996	1 250 727	1 222 948	1 194 629
sh 5-24a	427 888	434 282	444 291	418 059	387 710	345 000	305 650	281 317	276 728	267 909	274 844	274 658	258 254	239 304
sh 65+	184 902	175 277	181 605	192 883	208 210	225 140	232 450	241 783	246 845	265 591	286 030	303 842	315 170	329 843

Tabel 2 Rahvastiku arv, 5-24a ja 65 ning vanemate arv maakondade ja Tallinnas lõikes 1990-2014 ja vastav rahvastikuprognosis 2015-2040

		1990	1995	2000	2005	2010	2014	2015	2020	2025	2030	2035	2040
Harjumaa	rahvaarv	607 158	553 193	536 470	540 730	556 650	572 103	572 251	579 653	584 566	586 180	585 817	585 880
	sh: 5-24a	171 914	163 134	153 870	139 290	124 520	118 625	117 529	123 770	135 375	140 339	134 183	125 468
	sh: 65a ja +	61 484	66 310	72 370	81 390	86 280	93 293	94 685	103 728	113 209	121 430	127 481	137 775
..Tallinn	rahvaarv	479 666	429 563	402 390	400 500	398 500	411 063	409 713	414 094	418 436	421 724	423 058	424 110
	sh: 5-24a	133 429	125 164	112 640	102 010	87 020	81 087	81 336	84 971	93 853	99 126	95 937	90 616
	sh: 65a ja +	50 075	53 607	58 580	64 510	66 600	71 155	71 735	78 452	85 609	91 909	96 645	104 408
Hiiumaa	rahvaarv	11 332	11 170	10 000	9 370	8 850	8 589	8 282	7 694	7 090	6 534	6 254	5 883
	sh: 5-24a	3 273	3 210	2 520	2 230	2 000	1 833	1 649	1 358	1 178	1 071	1 052	911
	sh: 65a ja +	1 305	1 377	1 530	1 570	1 650	1 767	1 838	2 070	2 225	2 372	2 424	2 383
Ida-Virumaa	rahvaarv	221 807	197 899	183 850	170 090	158 800	149 483	149 934	142 650	134 903	127 102	119 387	111 407
	sh: 5-24a	57 687	53 723	45 300	37 550	31 910	27 849	27 201	25 574	24 717	22 479	19 725	17 363
	sh: 65a ja +	21 216	25 366	29 170	31 730	30 370	30 681	32 021	35 892	39 565	41 682	41 370	41 283
Jõgevamaa	rahvaarv	42 607	40 598	38 760	36 130	33 040	31 145	31 018	29 339	27 772	26 227	24 736	23 257
	sh: 5-24a	12 324	11 590	10 150	8 890	7 690	6 971	6 788	5 712	5 076	4 721	4 350	4 045
	sh: 65a ja +	5 801	5 910	6 040	6 360	6 750	6 875	7 086	7 435	7 805	8 094	8 376	8 368
Järvamaa	rahvaarv	43 715	41 152	38 130	35 440	32 490	30 425	30 178	28 388	26 600	24 744	22 873	21 143
	sh: 5-24a	13 093	12 104	10 340	8 830	7 630	6 757	6 399	5 536	5 077	4 698	4 095	3 519
	sh: 65a ja +	5 535	5 601	5 720	5 940	6 230	6 419	6 562	6 994	7 419	7 781	7 896	7 783
Läänemaa	rahvaarv	33 694	30 606	29 610	27 230	25 510	24 323	24 132	23 058	21 929	20 822	19 852	18 792
	sh: 5-24a	9 601	8 495	7 890	6 520	5 720	5 187	5 059	4 350	4 016	3 776	3 446	3 213
	sh: 65a ja +	4 021	4 144	4 350	4 740	4 940	5 234	5 347	5 763	6 222	6 571	6 791	6 807
Lääne-Virumaa	rahvaarv	79 767	70 604	71 580	67 420	63 230	59 583	59 591	56 825	54 017	51 166	48 317	45 558
	sh: 5-24a	23 523	20 393	19 530	17 030	14 910	13 363	13 052	11 539	10 761	10 087	9 026	8 199
	sh: 65a ja +	9 812	9 879	10 930	11 600	11 720	11 808	12 126	12 978	13 933	14 814	15 188	15 540
Põlvamaa	rahvaarv	36 186	34 760	32 250	30 450	28 650	27 641	27 192	25 766	24 389	23 058	21 709	20 421
	sh: 5-24a	9 800	9 477	7 900	7 190	6 400	6 028	5 797	4 981	4 503	4 290	3 967	3 698
	sh: 65a ja +	5 669	5 718	5 710	5 900	5 900	5 947	6 081	6 309	6 696	7 084	7 204	7 174
Pärnumaa	rahvaarv	99 863	94 424	93 020	89 320	86 590	82 829	82 719	79 730	76 690	73 633	70 592	67 759
	sh: 5-24a	27 395	26 508	24 600	22 160	19 920	18 164	17 889	16 378	15 748	15 131	13 804	12 730
	sh: 65a ja +	13 063	13 613	14 820	15 890	16 850	17 181	17 460	18 132	18 975	19 912	20 680	21 298
Raplamaa	rahvaarv	39 717	38 560	38 190	37 020	36 070	34 676	35 058	34 182	33 248	32 275	31 107	30 241
	sh: 5-24a	11 828	11 415	10 530	9 350	8 530	7 965	7 976	7 267	6 858	6 500	5 853	5 472
	sh: 65a ja +	5 298	5 320	5 630	5 990	6 270	6 517	6 856	7 459	8 098	8 628	9 065	8 536
Saaremaa	rahvaarv	39 890	38 233	35 850	33 820	32 280	31 756	30 987	29 469	27 961	26 525	25 078	23 535
	sh: 5-24a	11 361	10 714	9 160	8 000	7 190	6 759	6 374	5 465	5 103	4 887	4 383	3 895
	sh: 65a ja +	5 387	5 445	5 830	6 200	6 470	6 803	6 912	7 133	7 394	8 017	8 423	8 536
Tartumaa	rahvaarv	162 924	153 307	158 070	155 590	153 780	152 188	154 410	156 196	158 231	159 654	160 150	159 190
	sh: 5-24a	50 334	47 334	51 250	47 450	42 190	37 140	37 468	35 722	37 968	39 427	38 706	36 623
	sh: 65a ja +	20 364	21 211	22 530	23 730	24 600	25 068	25 130	26 033	27 620	29 364	31 516	34 327
Valgamaa	rahvaarv	41 515	38 407	36 070	33 850	31 930	30 176	30 130	28 472	26 798	25 191	23 612	22 108
	sh: 5-24a	11 176	10 354	8 710	7 760	7 220	6 695	6 436	5 599	5 027	4 552	4 096	3 767
	sh: 65a ja +	6 210	6 164	6 470	6 710	6 900	6 764	7 017	7 264	7 598	7 908	8 108	8 298
Viljandimaa	rahvaarv	65 135	62 043	59 150	54 880	50 360	47 476	47 172	44 746	42 337	39 900	37 482	35 035
	sh: 5-24a	18 411	17 798	15 690	13 740	11 750	10 527	10 035	8 610	7 903	7 474	6 822	6 117
	sh: 65a ja +	9 466	9 594	9 850	10 070	10 260	10 305	10 548	11 070	11 615	12 058	12 227	12 268
Võrumaa	rahvaarv	45 289	43 119	40 250	37 510	35 060	33 426	33 067	31 236	29 465	27 716	25 982	24 420
	sh: 5-24a	12 571	11 810	10 270	9 010	8 070	7 454	7 076	6 048	5 534	5 226	4 746	4 284
	sh: 65a ja +	6 974	7 231	7 260	7 320	7 260	7 121	7 176	7 331	7 656	8 127	8 421	8 546

Tabel 3-1 Eesti elanike oodatava eluea ja tervena elatud aastate prognoos Euroopa Liidu ning EEA riikide võrdlustabelites.

MEHED		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Elada jäänud aastad sünnimomendist										
EU 27/28		75,2	75,4	75,8	76,0	76,3	76,6	76,9	77,4	77,5
1	AUSTRIA	76,4	76,6	77,1	77,4	77,8	77,6	77,9	78,3	78,4
2	BELGIA	76,0	76,2	76,6	77,1	76,9	77,3	77,5	78,0	77,8
3	BULGAARIA	69,0	69,0	69,2	69,5	69,8	70,2	70,3	70,7	70,9
4	EESTI	66,7	67,6	67,6	67,5	68,9	70,0	70,0	71,4	71,4
5	HISPAANIA	77,0	77,0	77,8	77,9	78,3	78,8	79,2	79,5	79,5
6	HOLLAND	76,9	77,2	77,7	78,1	78,4	78,7	78,9	79,4	79,3
7	HORVAATIA	71,8	71,7	72,4	72,4	72,3	72,8	73,4	73,8	73,9
8	IIRIMAA	76,1	76,7	76,9	77,3	77,9	77,8	78,5	78,6	78,7
9	ITAALIA	78,0	78,1	78,6	78,8	78,9	79,1	79,5	79,7	79,8
10	KREEKA	76,6	76,7	77,1	76,9	77,5	77,5	78,0	78,0	78,0
11	KÜPROS	76,5	76,5	78,1	77,6	78,2	78,5	79,2	79,3	78,9
12	LEEDU	66,2	65,2	65,0	64,5	65,9	67,1	67,6	68,1	68,4
13	LUXEMBOURG	76,0	76,7	76,8	76,7	78,1	78,1	77,9	78,5	79,1
14	LÄTI	65,6	64,9	65,0	65,3	66,5	67,5	67,9	68,6	68,9
15	MALTA	77,4	77,3	77,0	77,5	77,1	77,9	79,3	78,6	78,6
16	POOLA	70,6	70,8	70,9	71,0	71,3	71,5	72,1	72,6	72,7
17	PORTUGAL	75,0	74,9	75,5	75,9	76,2	76,5	76,8	77,3	77,3
18	PRANTSUSMAA	76,7	76,7	77,3	77,6	77,8	78,0	78,2	78,7	78,7
19	ROOTSI	78,4	78,5	78,8	79,0	79,2	79,4	79,6	79,9	79,9
20	RUMEENIA	68,5	68,9	69,5	69,9	69,9	69,9	70,2	71,1	71,0
21	SAKSAMAA	76,5	76,7	77,2	77,4	77,6	77,8	78,0	78,4	78,6
22	SLOVAKKIA	70,3	70,2	70,4	70,6	70,9	71,4	71,8	72,3	72,5
23	SLOVEENIA	73,5	73,9	74,5	74,6	75,5	75,9	76,4	76,8	77,1
24	SOOME	75,4	75,6	75,9	76,0	76,5	76,6	76,9	77,3	77,7
25	SUURBRITANNIA	76,8	77,0	77,3	77,6	77,7	78,3	78,6	79,0	79,1
26	TAANI	75,4	76,0	76,1	76,2	76,5	76,9	77,2	77,8	78,1
27	TŠEHHI	72,5	72,9	73,5	73,8	74,1	74,3	74,5	74,8	75,1
28	UNGARI	68,7	68,7	69,2	69,4	70,0	70,3	70,7	71,2	71,6
1	ISLAND	78,9	79,6	79,5	79,6	80,0	79,8	79,8	80,7	81,6
2	LIECHTENSTEIN	78,6	77,4	78,9	79,1	80	79,5	79,5	79,5	79,7
3	NORRA	77,6	77,8	78,2	78,3	78,4	78,7	79	79,1	79,5
4	ŠVEITS	78,6	78,7	79,2	79,5	79,8	79,9	80,3	80,5	80,6

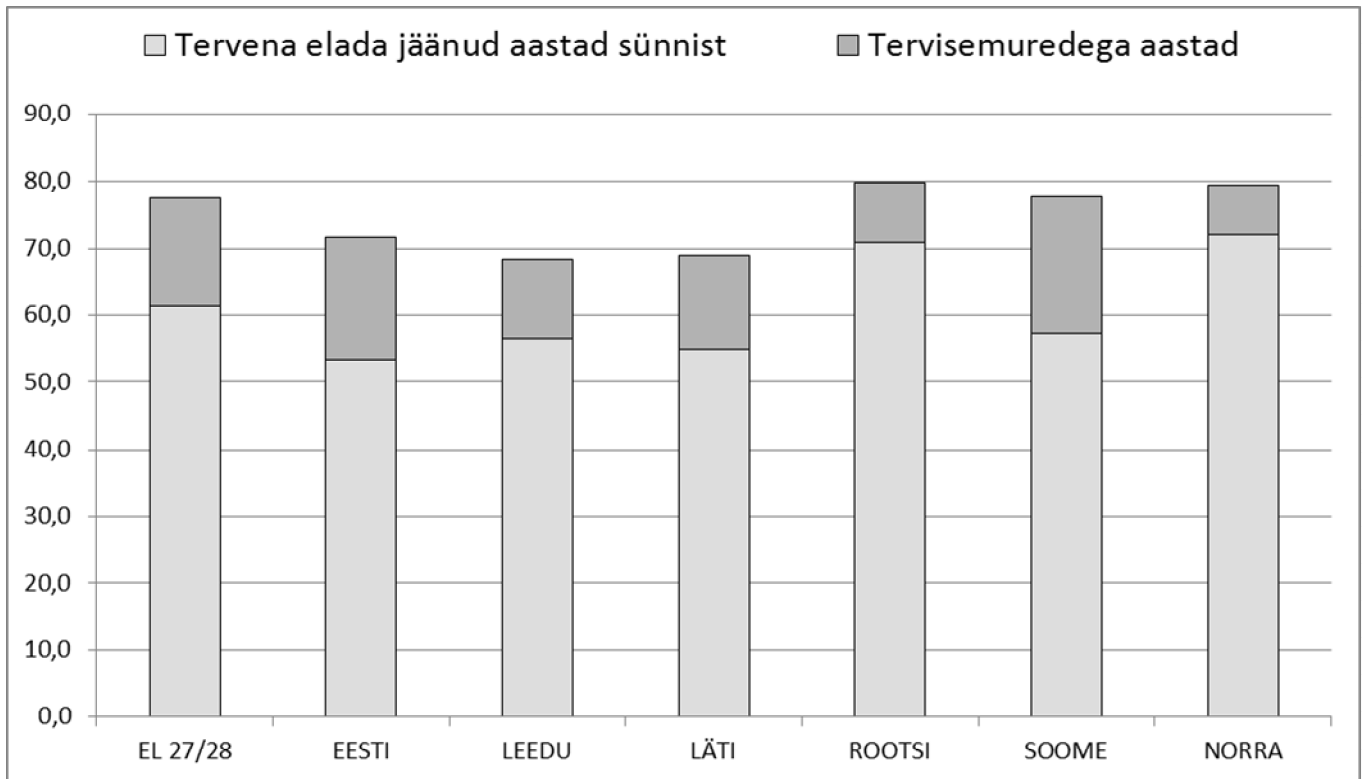
MEHED		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tervena elada jäänud aastad sünnimomendist										
EU 27/28			61,1	61,8	61,7	61,1	61,3	61,9	61,7	61,3
1	AUSTRIA	58,3	58,2	58,7	58,7	58,3	59,5	59,5	59,8	60,2
2	BELGIA	58,9	62,4	63,0	63,5	63,3	63,9	64,0	63,4	64,4
3	BULGAARIA			66,2	67,1	62,1	62,1	63,0	62,1	62,1
4	EESTI	50,0	48,3	49,6	49,7	53,0	55,0	54,1	54,3	53,1
5	HISPAANIA	62,6	63,3	63,9	63,5	64,1	62,9	64,4	65,4	64,7
6	HOLLAND		65,4	65,2	66,1	62,4	61,7	61,3	64,0	63,5
7	HORVAATIA							57,3	59,9	62,0
8	IIRIMAA	62,5	62,9	63,2	62,9	63,5	63,9	65,9	66,1	66,1
9	ITAALIA	68,7	66,6	65,2	63,3	63,0	63,4	67,6	63,4	62,1
10	KREEKA	63,9	65,9	66,5	66,1	65,8	66,1	66,3	66,2	64,8
11	KÜPROS		59,8	64,2	63,2	64,5	64,9	65,1	61,6	63,4
12	LEEDU		51,4	52,6	53,6	54,8	57,2	57,8	57,0	56,6
13	LUXEMBOURG	59,5	62,3	61,2	62,3	64,8	65,1	64,4	65,8	65,8
14	LÄTI		50,8	50,8	51,0	51,8	52,8	53,5	53,7	54,8
15	MALTA		68,6	68,3	69,1	69,0	69,4	70,2	70,3	71,8
16	POOLA		61,2	58,4	57,6	58,5	58,3	58,5	59,1	59,2
17	PORTUGAL	55,4	58,6	60,0	58,5	59,1	58,3	59,3	60,7	
18	PRANTSUSMAA	61,5	62,3	62,8	62,8	62,7	62,8	61,8	62,7	62,6
19	ROOTSI	62,0	64,5	76,3	67,7	69,4	70,7	71,7	71,1	70,9
20	RUMEENIA				60,6	60,2	59,8	57,5	57,4	57,5
21	SAKSAMAA		54,5	58,7	59,0	56,3	57,1	57,9	57,9	57,4
22	SLOVAKKIA		55,2	54,5	55,6	52,1	52,4	52,4	52,1	53,4
23	SLOVEENIA		56,4	57,5	58,7	59,5	60,6	53,4	54,0	56,5
24	SOOME	53,3	51,7	53,2	56,8	58,6	58,2	58,5	57,7	57,3
25	SUURBRITANNIA		64,2	64,8	64,6	65,0	65,0	65,0	65,2	64,5
26	TAANI	68,3	68,4	67,7	67,4	62,1	61,8	62,3	63,6	60,6
27	TŠEHHI		58,0	57,9	61,4	61,2	61,1	62,2	62,2	62,3
28	UNGARI		52,2	54,4	55,1	54,8	55,9	56,3	57,6	59,2
1	ISLAND	65,9	67,0	68,3	72,8	71,0	68,6	69,3	69,1	70,4
2	LIECHTENSTEIN									
3	NORRA	65,9	66,1		66,6	69,7	69,0	69,8	69,9	72,1
4	ŠVEITS					65,7	65,2	65,5	66,3	68,6

NAISED		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Elada jäänud aastad sünnimomendist										
EU 27/28		81,5	81,5	82,0	82,2	82,3	82,6	82,8	83,1	83,1
1	AUSTRIA	82,1	82,2	82,8	83,1	83,3	83,2	83,5	83,8	83,6
2	BELGIA	81,9	81,9	82,6	82,6	82,6	82,8	83,0	83,3	83,1
3	BULGAARIA	76,2	76,2	76,3	76,6	77,0	77,4	77,4	77,8	77,9
4	EESTI	78,0	78,2	78,6	78,9	79,5	80,3	80,8	81,3	81,5
5	HISPAANIA	83,7	83,6	84,4	84,4	84,6	85,0	85,5	85,6	85,5
6	HOLLAND	81,5	81,7	82,0	82,5	82,5	82,9	83,0	83,1	83,0
7	HORVAATIA	78,8	78,8	79,3	79,2	79,7	79,7	79,9	80,4	80,6
8	IIRIMAA	81,1	81,3	81,7	82,1	82,4	82,7	83,1	83,0	83,2
9	ITAALIA	83,7	83,6	84,1	84,2	84,2	84,3	84,7	84,8	84,8
10	KREEKA	82,0	82,3	82,6	82,5	83,0	83,3	83,3	83,6	83,4
11	KÜPROS	81,8	80,8	82,0	82,1	82,9	83,5	83,9	83,1	83,4
12	LEEDU	77,7	77,4	77,1	77,2	77,6	78,7	78,9	79,3	79,6
13	LUXEMBOURG	82,4	82,3	81,9	82,2	83,1	83,3	83,5	83,6	83,8
14	LÄTI	76,0	76,3	76,1	76,2	77,5	77,7	78,0	78,8	78,9
15	MALTA	81,2	81,4	82,0	82,2	82,3	82,7	83,6	83,0	83,0
16	POOLA	79,2	79,3	79,7	79,8	80,0	80,1	80,7	81,1	81,1
17	PORTUGAL	81,8	81,5	82,5	82,5	82,7	82,8	83,2	83,8	83,6
18	PRANTSUSMAA	83,8	83,8	84,5	84,8	84,8	85,0	85,3	85,7	85,4
19	ROOTSI	82,8	82,9	83,1	83,1	83,3	83,5	83,6	83,8	83,6
20	RUMEENIA	75,5	75,7	76,2	76,9	77,2	77,4	77,5	78,2	78,1
21	SAKSAMAA	81,9	82,0	82,4	82,7	82,7	82,8	83,0	83,2	83,3
22	SLOVAKKIA	78,0	78,1	78,4	78,4	79,0	79,1	79,3	79,8	79,9
23	SLOVEENIA	80,8	80,9	82,0	82,0	82,6	82,7	83,1	83,3	83,3
24	SOOME	82,5	82,5	83,1	83,1	83,3	83,5	83,5	83,8	83,7
25	SUURBRITANNIA	81,1	81,3	81,6	81,8	81,8	82,4	82,6	83,0	82,8
26	TAANI	80,2	80,5	80,7	80,6	81,0	81,1	81,4	81,9	82,1
27	TŠEHHI	79,1	79,2	79,9	80,2	80,5	80,5	80,9	81,1	81,2
28	UNGARI	77,2	77,2	77,8	77,8	78,3	78,4	78,6	78,7	78,7
1	ISLAND	83,2	83,5	82,9	83,4	83,3	83,8	84,1	84,1	84,3
2	LIECHTENSTEIN	85,1	84,1	83,1	83,6	85,5	83,6	84,3	84,2	85,2
3	NORRA	82,5	82,7	82,9	82,9	83,2	83,2	83,3	83,6	83,5
4	ŠVEITS	83,8	84	84,2	84,4	84,6	84,6	84,9	85,0	84,9

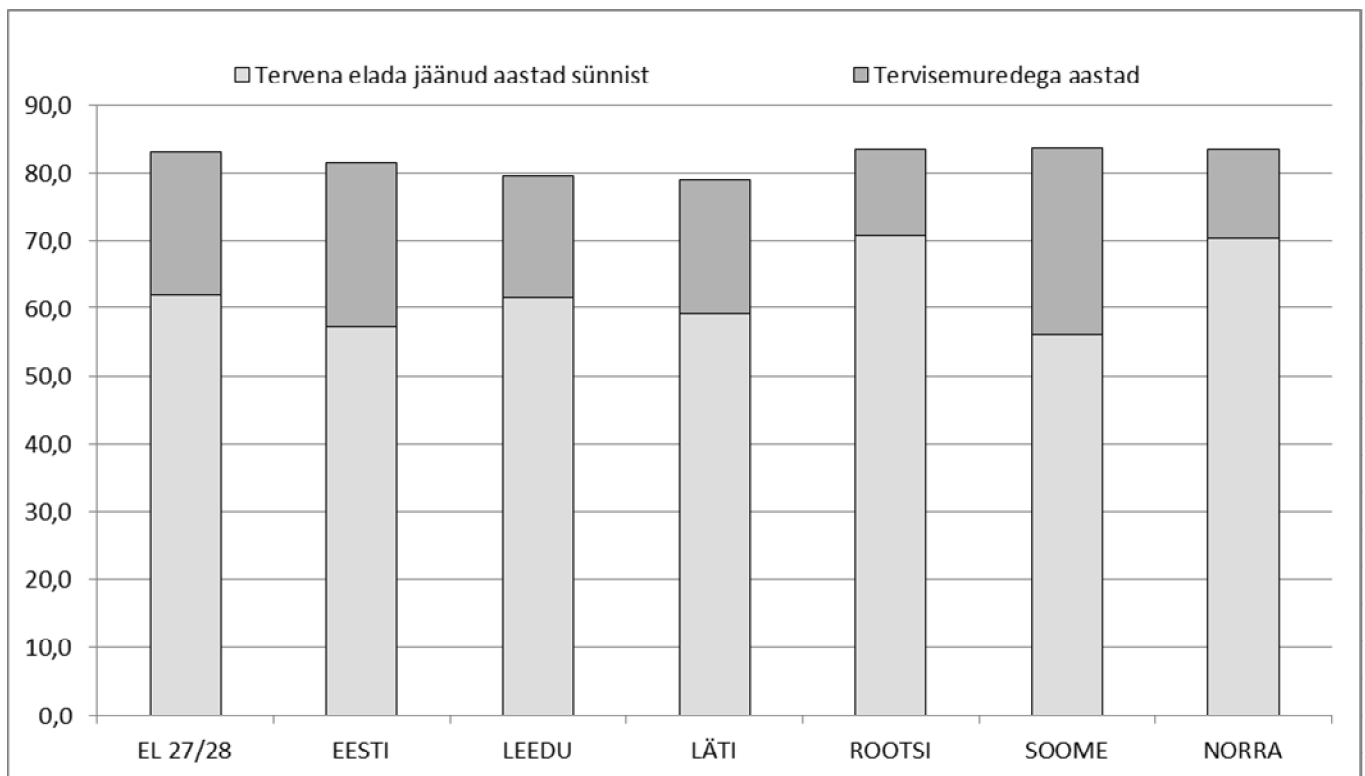
NAISED		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tervena elada jäänud aastad sünnimomendist										
EU 27/28			62,5	62,5	62,6	62,2	62,0	62,7	62,2	61,9
1	AUSTRIA	60,4	60,1	61,0	61,5	59,7	60,8	60,7	60,3	62,5
2	BELGIA	58,4	62,3	63,2	63,9	64,2	63,7	62,6	63,6	65,4
3	BULGAARIA			71,9	73,9	65,7	65,9	67,1	65,9	65,7
4	EESTI	53,8	52,4	53,9	54,9	57,5	59,2	58,2	57,9	57,2
5	HISPAANIA	62,7	63,4	63,5	63,2	63,6	62,2	63,9	65,8	65,7
6	HOLLAND		63,5	63,5	64,3	59,9	60,1	60,2	59,0	58,9
7	HORVAATIA							60,7	61,8	64,5
8	IIRIMAA	64,2	64,0	64,9	65,6	65,0	65,2	67,0	68,3	68,3
9	ITAALIA	71,0	67,9	64,7	62,5	61,9	62,6	67,6	62,7	61,5
10	KREEKA	65,5	67,4	68,1	67,4	66,1	66,8	67,7	66,9	64,9
11	KÜPROS		58,2	63,4	62,9	65,4	65,6	64,2	61,0	64,0
12	LEEDU		54,6	56,5	58,2	59,9	61,2	62,4	62,0	61,6
13	LUXEMBOURG	60,2	62,4	62,1	64,6	64,4	65,9	66,4	67,1	66,4
14	LÄTI		53,2	52,5	54,1	54,6	56,2	56,7	56,6	59,1
15	MALTA		70,4	69,5	71,1	72,3	71,0	71,6	70,7	72,4
16	POOLA		66,9	62,9	61,5	63,0	62,5	62,3	63,3	62,9
17	PORTUGAL	52,4	57,1	57,9	57,8	57,6	56,4	56,6	58,6	
18	PRANTSUSMAA	64,3	64,6	64,4	64,4	64,6	63,5	63,4	63,6	63,9
19	ROOTSI	60,8	63,2	67,5	66,8	69,0	69,6	71,1	70,2	70,7
20	RUMEENIA				62,6	62,8	61,7	57,5	57,0	57,8
21	SAKSAMAA		54,8	58,3	58,6	57,7	58,1	58,7	58,7	57,9
22	SLOVAKKIA		56,6	54,6	56,1	52,6	52,6	52,1	52,3	53,1
23	SLOVEENIA		60,1	61,0	62,3	60,8	61,5	54,6	53,8	55,6
24	SOOME	53,1	52,5	52,8	58,0	59,5	58,6	58,2	58,3	56,2
25	SUURBRITANNIA		65,5	64,9	66,0	66,3	66,1	65,6	65,2	64,5
26	TAANI	69,0	68,4	67,2	67,4	61,0	60,4	61,4	59,4	61,4
27	TŠEHHI		60,0	59,9	63,3	63,4	62,7	64,5	63,6	64,1
28	UNGARI		54,3	57,2	57,8	58,3	58,2	58,6	59,1	60,5
1	ISLAND	62,5	65,0	65,3	71,6	69,5	68,9	68,1	67,7	68,0
2	LIECHTENSTEIN									
3	NORRA	65,3	64,2		66,1	68,8	67,8	69,8	70,0	70,3
4	ŠVEITS					64,6	63,0	63,3	64,7	67,6

Tabel 3-2

AASTA 2012 MEHED	EL 27/28	EESTI	LEEDU	LÄTI	ROOTSI	SOOME	NORRA
Tervena elada jäänud aastad sünnist	61,3	53,3	56,6	54,8	70,9	57,3	72,1
Tervisemuredega aastad	16,2	18,3	11,8	14,1	9,0	20,4	7,4

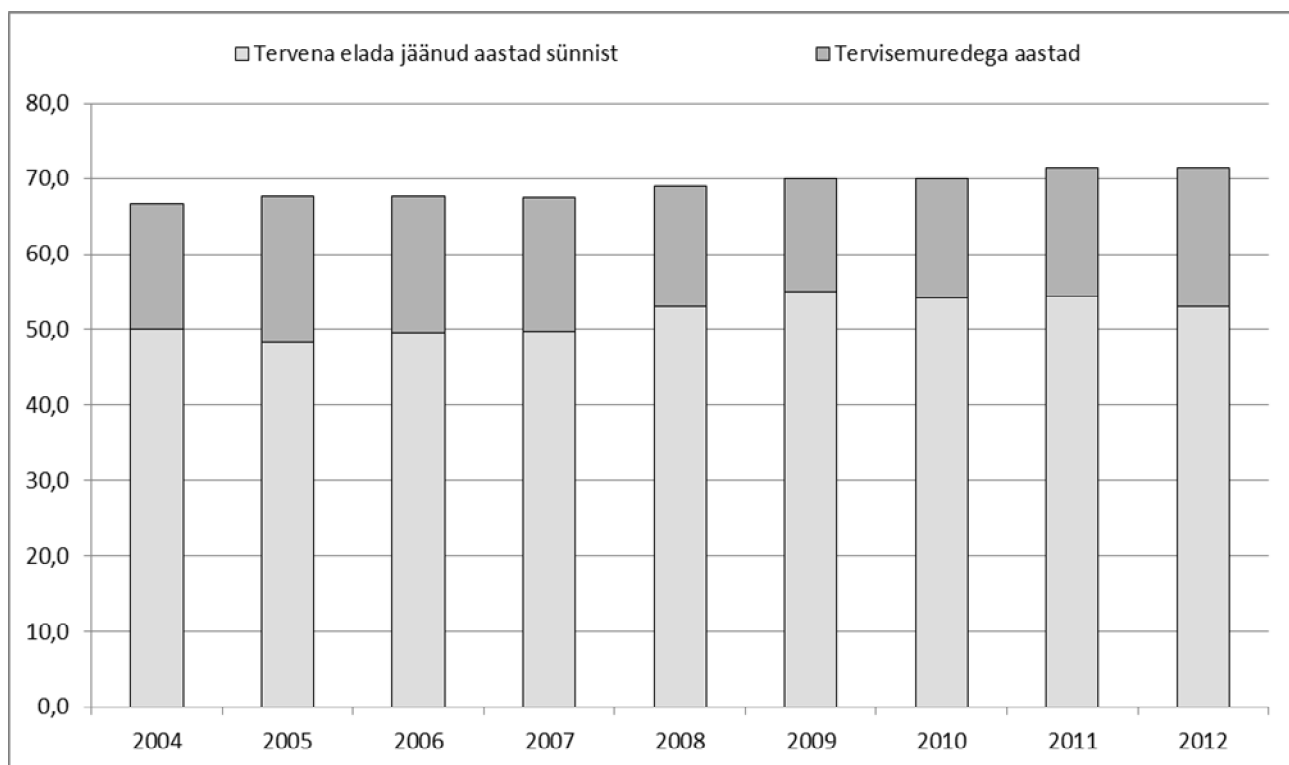

AASTA 2012 NAISED	EL 27/28	EESTI	LEEDU	LÄTI	ROOTSI	SOOME	NORRA
Tervena elada jäänud aastad sünnist	61,9	57,2	61,6	59,1	70,7	56,2	70,3
Tervisemuredega aastad	21,2	24,3	18,0	19,8	12,9	27,5	13,2

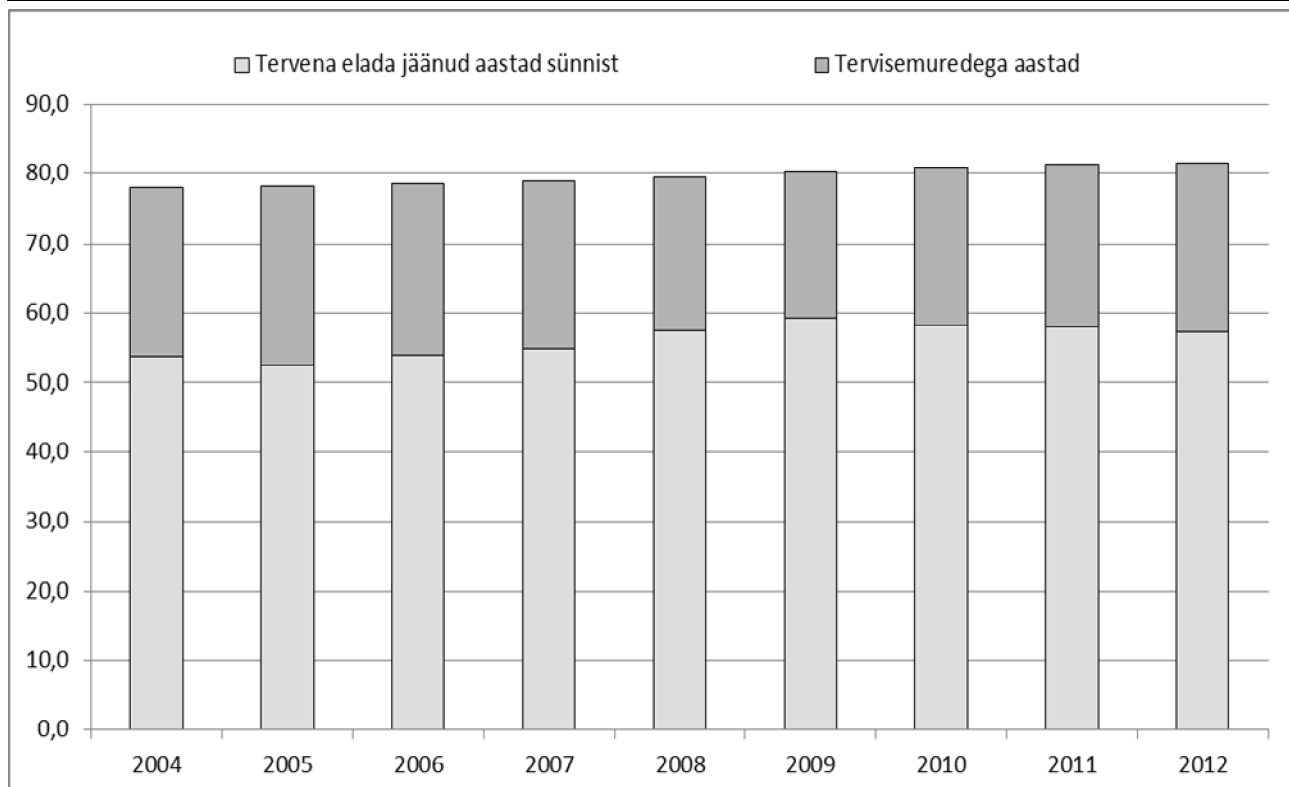

Tabel 3-3

EESTI MEHED	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tervena elada jäänud aastad sünnist	50,0	48,3	49,6	49,7	53,0	55,0	54,1	54,3	53,1
Tervisemuredega aastad	16,7	19,3	18,0	17,8	15,9	15,0	15,9	17,1	18,3

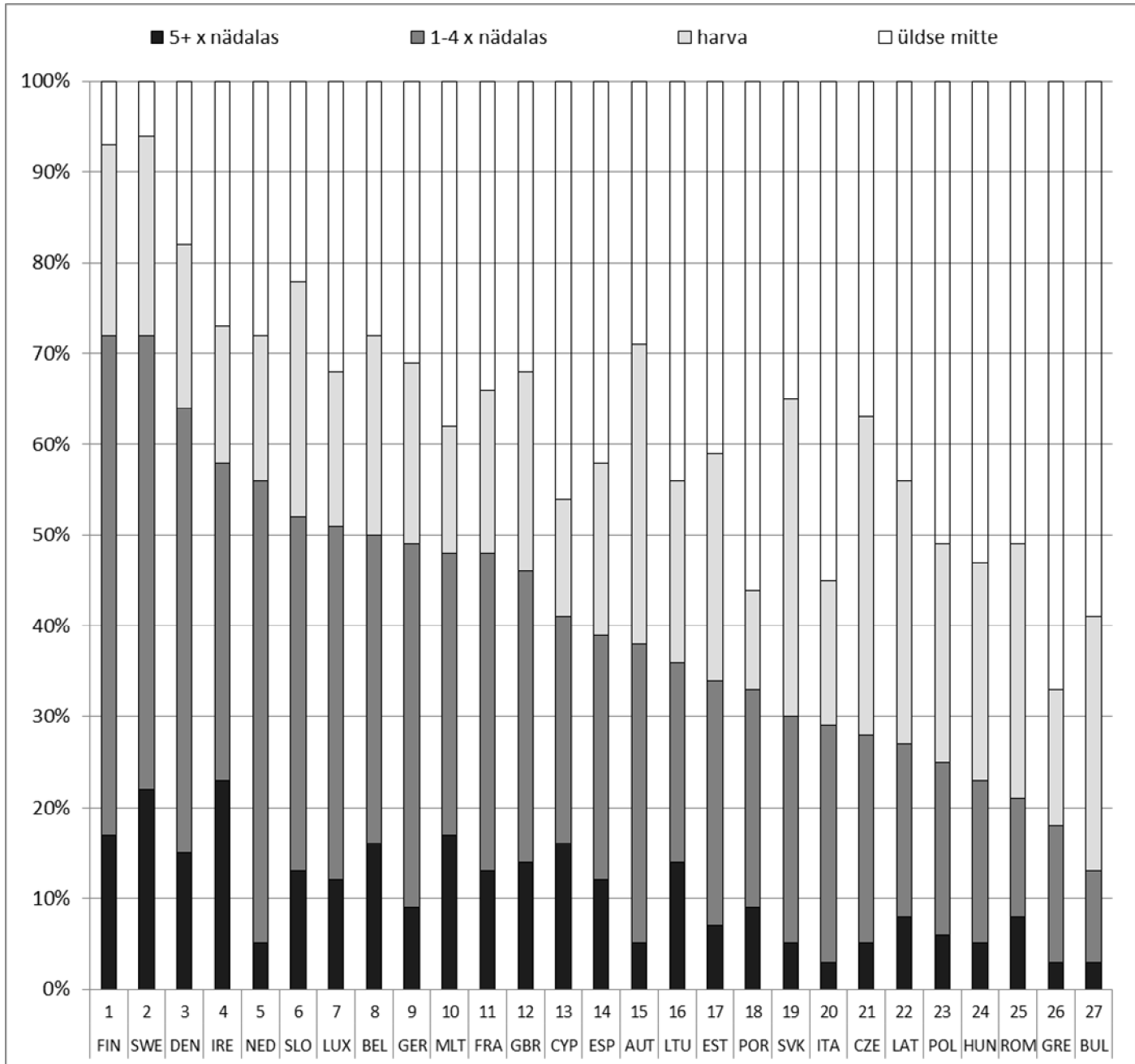
EESTI NAISED	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tervena elada jäänud aastad sünnist	53,8	52,4	53,9	54,9	57,5	59,2	58,2	57,9	57,2
Tervisemuredega aastad	24,2	25,8	24,7	24,0	22,0	21,1	22,6	23,4	24,3

Tabel 4-1

Eesti elanike sportimisharjumised võrdluses Euroopa Liidu riikidega aastal 2009

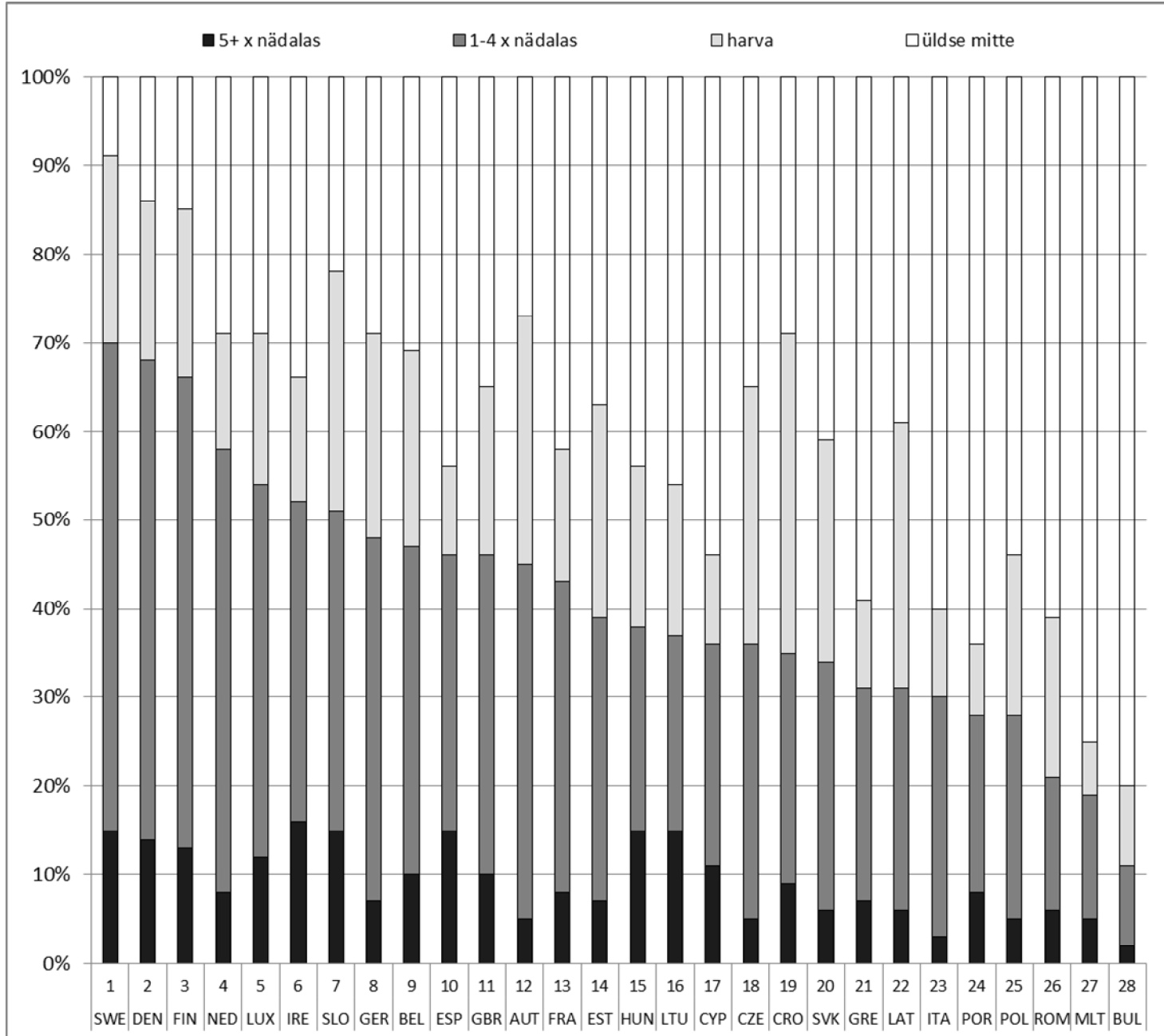
	FIN	SWE	DEN	IRE	NED	SLO	LUX	BEL	GER	MLT	FRA	GBR	CYP	ESP	AUT	LTU	EST	POR	SVK	ITA	CZE	LAT	POL	HUN	ROM	GRE	BUL
2009	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
5+ x nädalas	0,17	0,22	0,15	0,23	0,05	0,13	0,12	0,16	0,09	0,17	0,13	0,14	0,16	0,12	0,05	0,14	0,07	0,09	0,05	0,03	0,05	0,08	0,06	0,05	0,08	0,03	0,03
1-4 x nädalas	0,55	0,50	0,49	0,35	0,51	0,39	0,39	0,34	0,40	0,31	0,35	0,32	0,25	0,27	0,33	0,22	0,27	0,24	0,25	0,26	0,23	0,19	0,19	0,18	0,13	0,15	0,10
harva	0,21	0,22	0,18	0,15	0,16	0,26	0,17	0,22	0,20	0,14	0,18	0,22	0,13	0,19	0,33	0,20	0,25	0,11	0,35	0,16	0,35	0,29	0,24	0,24	0,28	0,15	0,28
üldse mitte	0,07	0,06	0,18	0,27	0,28	0,22	0,32	0,28	0,31	0,38	0,34	0,32	0,46	0,42	0,29	0,44	0,41	0,56	0,35	0,55	0,37	0,44	0,51	0,53	0,51	0,67	0,59

Tabel 4-2

Eesti elanike sportimisharjumised võrdluses Euroopa Liidu riikidega aastal 2013

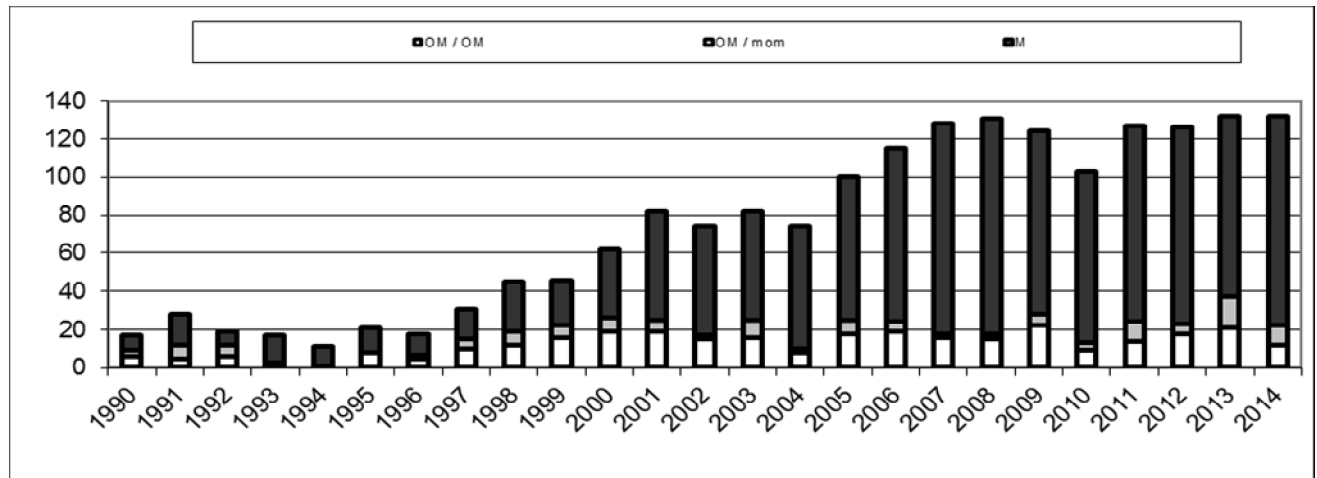
	SWE	DEN	FIN	NED	LUX	IRE	SLO	GER	BEL	ESP	GBR	AUT	FRA	EST	HUN	LTU	CYP	CZE	CRO	SVK	GRE	LAT	ITA	POR	POL	ROM	MLT	BUL
2013	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
5+ x nädalas	0,15	0,14	0,13	0,08	0,12	0,16	0,15	0,07	0,10	0,15	0,10	0,05	0,08	0,07	0,15	0,15	0,11	0,05	0,09	0,06	0,07	0,06	0,03	0,08	0,05	0,06	0,05	0,02
1-4 x nädalas	0,55	0,54	0,53	0,50	0,42	0,36	0,36	0,41	0,37	0,31	0,36	0,40	0,35	0,32	0,23	0,22	0,25	0,31	0,26	0,28	0,24	0,25	0,27	0,20	0,23	0,15	0,14	0,09
harva	0,21	0,18	0,19	0,13	0,17	0,14	0,27	0,23	0,22	0,10	0,19	0,28	0,15	0,24	0,18	0,17	0,10	0,29	0,36	0,25	0,10	0,30	0,10	0,08	0,18	0,18	0,06	0,09
üldse mitte	0,09	0,14	0,15	0,29	0,29	0,34	0,22	0,29	0,31	0,44	0,35	0,27	0,42	0,37	0,44	0,46	0,54	0,35	0,29	0,41	0,59	0,39	0,60	0,64	0,54	0,61	0,75	0,80

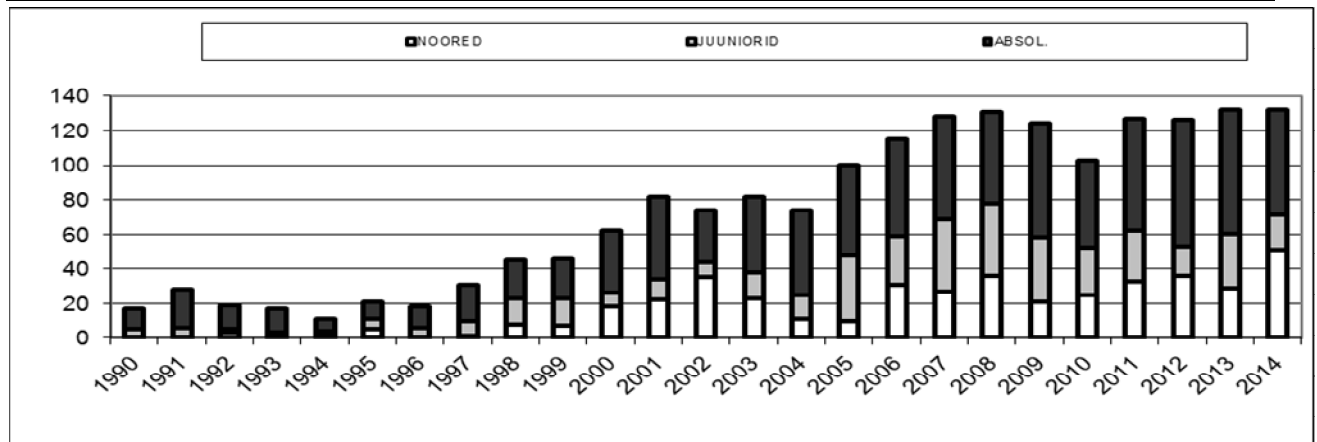
Tabel 5-1

Saavutuslikkus rahvusvahelistel tiitlivõistlustel, võidetud medalid OM, MM ja EM 1990-2014

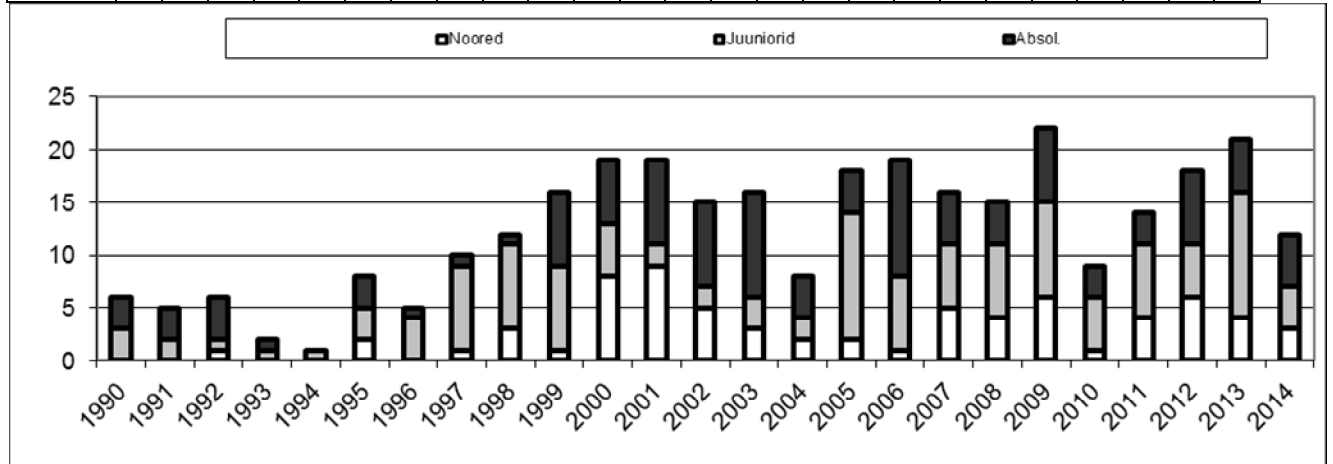
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
OM / OM	6	5	6	2	1	8	5	10	12	16	19	19	15	16	8	18	19	16	15	22	9	14	18	21	12
OM / mom	3	7	6	1	0	0	2	5	7	6	7	6	2	9	2	7	5	2	3	6	4	10	5	16	10
M	8	16	7	14	10	13	11	16	26	24	36	57	57	57	64	75	91	110	113	96	90	103	103	95	110
	17	28	19	17	11	21	18	31	45	46	62	82	74	82	74	100	115	128	131	124	103	127	126	132	132

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
NOORED	0	0	3	1	2	5	0	1	8	7	18	22	35	23	11	10	31	27	36	21	25	33	36	29	51
JUUNIORID	5	6	2	2	2	6	6	9	15	16	8	12	9	15	14	38	28	42	42	37	27	29	17	31	20
ABSOL.	12	22	14	14	7	10	12	21	22	23	36	48	30	44	49	52	56	59	53	66	51	65	73	72	61
	17	28	19	17	11	21	18	31	45	46	62	82	74	82	74	100	115	128	131	124	103	127	126	132	132

OM-ala	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Noored	0	0	1	0	0	2	0	1	3	1	8	9	5	3	2	2	1	5	4	6	1	4	6	4	3
Juuniorid	3	2	1	1	1	3	4	8	8	8	5	2	2	3	2	12	7	6	7	9	5	7	5	12	4
Absol.	3	3	4	1	0	3	1	1	1	7	6	8	8	10	4	4	11	5	4	7	3	3	7	5	5
KOKKU	6	5	6	2	1	8	5	10	12	16	19	19	15	16	8	18	19	16	15	22	9	14	18	21	12

Tabel 5-2 Medalivõidud spordialadel (OM, MM, EM)

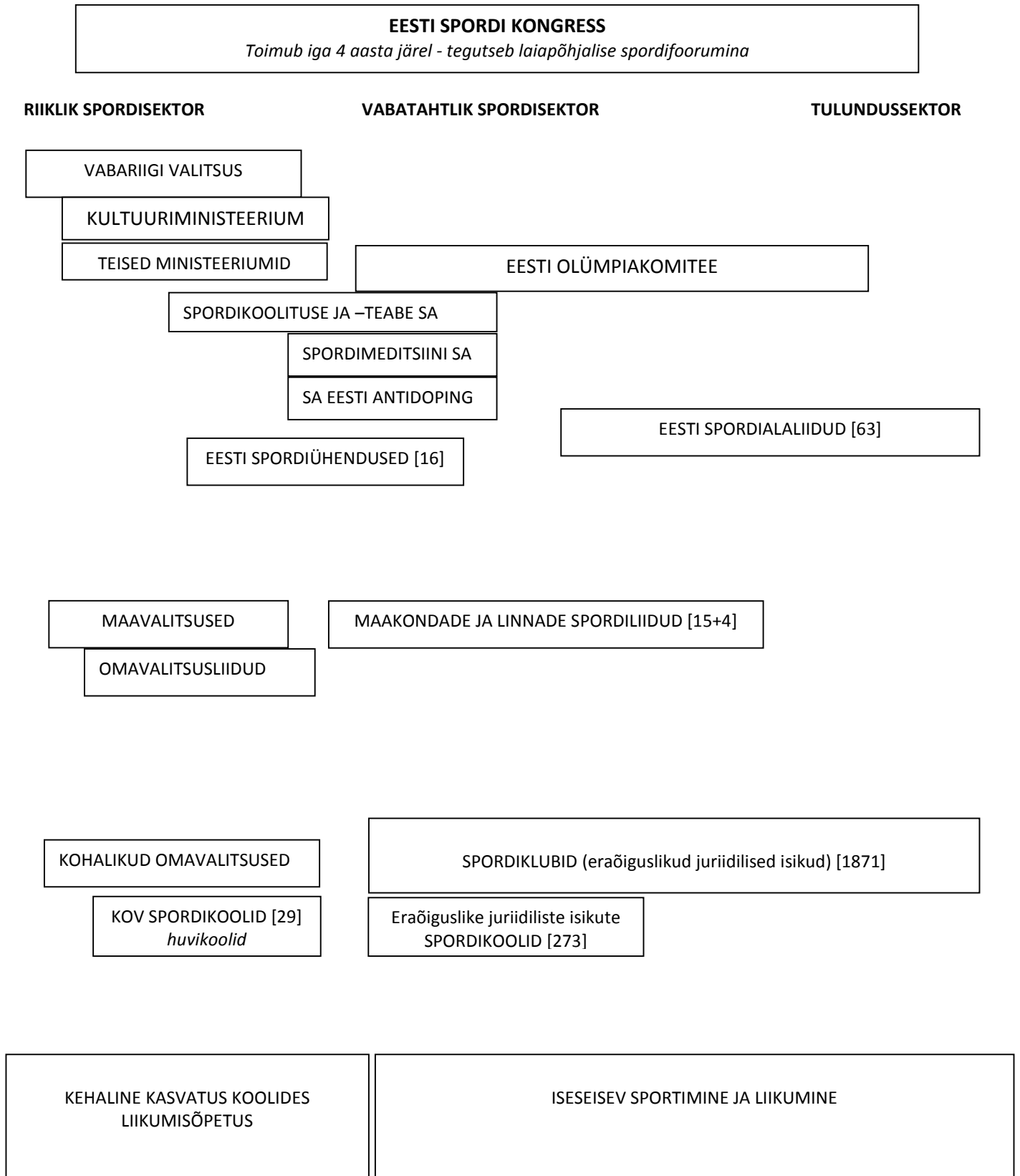
Medalivõidud OM-MM-EM	1990 - 1994			1995 - 1999			2000 - 2004			2005 - 2009			2010 - 2014			sum kõik
	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	
1 aerutamine	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	
2 allveesport	16	0	0	7	0	0	5	0	0	8	4	0	13	10	3	66
3 ammusport	2	2	0	0	4	0	3	0	0	1	1	4	0	0	0	17
4 automudelism	2	0	0	2	0	0	31	0	0	33	0	0	41	0	0	109
5 autosport	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	1	1	0	6
6 casting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
7 indiac	0	0	0	0	0	0	6	0	0	3	0	0	3	0	0	12
8 jalgrattasport	1	0	0	1	1	0	0	0	1	3	2	0	0	0	0	9
9 judo	0	3	0	6	3	0	13	0	1	5	5	3	1	3	2	45
10 jõutõstmine	0	0	0	1	0	0	1	0	0	29	13	21	4	9	1	79
11 jäähoki	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
12 jääpurjetamine	12	1	0	10	1	1	7	5	10	12	10	6	6	9	9	99
13 kabe	0	0	1	3	0	0	2	0	4	0	0	2	3	0	0	15
14 karate	0	0	0	2	2	1	22	3	17	6	6	7	7	0	16	89
15 kergetõustik	0	0	0	4	1	0	11	6	1	10	11	1	6	4	0	55
16 kirimale	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
17 kickboxing	0	0	0	3	1	0	11	2	7	4	6	1	4	1	6	46
18 koroona/novus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
19 korvpall	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
20 kulturism ja fitness	9	0	0	2	0	0	6	3	0	4	3	0	22	9	0	58
21 kurnimäng	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	1	7	0	0	12
22 laskeorienteerumine	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	4	0	0	2	0	10
23 laskesusatamine	1	1	0	4	2	4	7	1	1	4	5	0	1	3	3	37
24 laskmine	4	0	0	0	3	0	1	3	0	1	1	0	7	5	0	25
25 lauatennis	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
26 lennusport	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
27 maadlus	1	1	0	0	0	1	2	0	0	8	5	2	11	2	1	34
28 male	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	4	0	0	16	22
29 moodne 5-võistlus	0	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5
30 motosport	0	1	0	0	0	1	4	1	8	0	2	2	4	2	0	25
31 mälumäng	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	1	0	0	5
32 muaythai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	3
33 orienteerumine	2	0	0	0	1	0	0	2	2	11	4	7	22	7	5	63
34 petanque	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	3
35 piljard	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	5
36 poks	0	0	0	0	2	2	0	0	9	0	1	1	0	1	0	16
37 purjetamine	4	0	0	1	2	0	3	1	5	11	4	4	12	4	8	59
38 puupall	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
39 raadiosport	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4
40 rammumees	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
41 reketlon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	7	0	1	2	13
42 rendžü	0	0	0	7	0	1	7	3	9	9	9	6	3	2	5	61
43 rulluisutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	0	0	4
44 sambo	0	0	2	2	5	5	0	1	1	10	2	6	5	2	7	48
45 sulgpall	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
46 sumo	0	0	0	23	3	0	16	14	13	7	25	14	4	8	48	175
47 suusatamine	2	0	1	3	10	0	8	1	0	4	1	0	1	5	0	36
48 sõudmine	1	0	0	1	1	1	2	2	1	8	4	2	4	2	1	30
49 taekwondo	0	0	0	0	0	0	5	0	0	23	22	0	30	7	8	95
50 tantsusport	0	0	0	0	0	0	3	0	3	1	0	3	0	0	5	15
51 tennis	0	0	0	0	0	1	1	0	5	0	0	0	0	0	2	9
52 triatlon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3	0	5
53 tõstmine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
54 uisutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
55 ujumine	3	1	0	0	1	0	1	2	1	1	1	0	8	0	0	19
56 veemoto	0	0	0	0	0	0	7	2	1	19	4	3	44	4	14	98
57 veeremängud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
58 vehklemine	5	2	1	4	7	1	7	1	1	5	6	5	8	10	1	64
59 vibusport	0	0	0	0	0	0	2	2	5	25	15	9	24	1	8	91
60 võimlemine	0	0	0	1	0	0	4	0	0	6	2	0	1	1	0	15
61 võrkpall	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	1	2	0	0	0	6
62 wu-shu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1	5
KOKKU	69	17	6	88	52	21	207	58	109	286	187	125	322	124	174	1845

Tabel 5-3 Kulmedalivõidud spordialadel (OM, MM, EM)

KULDMEDALID OM-MM-EM	1990 - 1994			1995 - 1999			2000 - 2004			2005 - 2009			2010 - 2014			sum kõik
	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	Abs	Jun	Noor	
1 aerutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 allveesport	8	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	4	1	17
3 ammusport	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	4
4 automudelism	0	0	0	1	0	0	13	0	0	14	0	0	25	0	0	53
5 autosport	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
6 casting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
7 indiaca	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
8 jalgrattasport	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	3
9 judo	0	2	0	1	2	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	8
10 jõutõstmine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	1	4	1	17
11 jäähoki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 jääpurjetamine	3	1	0	4	1	1	2	3	3	1	4	2	1	2	2	30
13 kabe	0	0	0	1	0	0	1	0	2	0	0	0	3	0	0	7
14 karate	0	0	0	0	1	1	3	0	5	2	2	0	2	0	6	22
15 kergejõustik	0	0	0	2	0	0	4	1	1	6	8	0	0	2	0	24
16 kirimale	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
17 kickboxing	0	0	0	0	1	0	2	0	2	0	2	1	0	0	2	10
18 koroonanovus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19 korvpall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 kulturism ja fitness	6	0	0	2	0	0	3	1	0	1	0	0	6	5	0	24
21 kurnimäng	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
22 laskeorienteerumine	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	2	0	0	1	0	6
23 laskesuusatamine	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	2	1	6
24 laskmine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	0	5
25 lauatennis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26 lennusport	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
27 maadlus	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	1	0	5
28 male	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	7	10
29 moodne 5-võistlus	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
30 motosport	0	0	0	0	0	1	1	1	6	0	2	0	1	0	0	12
31 mälumäng	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
32 muaythai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
33 orienteerumine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	10	1	5	22
34 petanque	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35 piljard	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36 poks	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37 purjetamine	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3	2	3	3	2	17
38 puupall	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
39 raadiosport	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
40 rammumees	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41 reketlon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	2	7
42 rendžü	0	0	0	3	0	1	2	0	2	4	2	2	0	0	1	17
43 rulluisutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
44 sambo	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
45 sulgpall	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46 sumo	0	0	0	3	0	0	0	0	1	0	2	3	0	3	7	19
47 suusatamine	1	0	1	0	3	0	3	1	0	4	0	0	0	0	0	13
48 sõudmine	1	0	0	0	1	1	0	2	0	2	1	1	1	0	1	11
49 taekwondo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	1	0	5
50 tantsusport	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	3
51 tennis	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	3
52 triatlon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
53 tõstmine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
54 uisutamine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55 ujumine	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
56 veemoto	0	0	0	0	0	0	1	1	1	6	1	1	15	1	3	30
57 veeremängud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
58 vehklemine	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	3	4	2	0	14
59 vibusport	0	0	0	0	0	0	1	2	2	10	2	3	9	1	2	32
60 võimlemine	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2
61 võrkpall	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3
62 wu-shu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
KOKKU	25	6	1	19	15	6	49	13	31	63	40	41	94	36	46	485

Tabel 6-1

SKEMAATILINE STRUKTUUR – EESTI SPORDIORGANISATSIOON

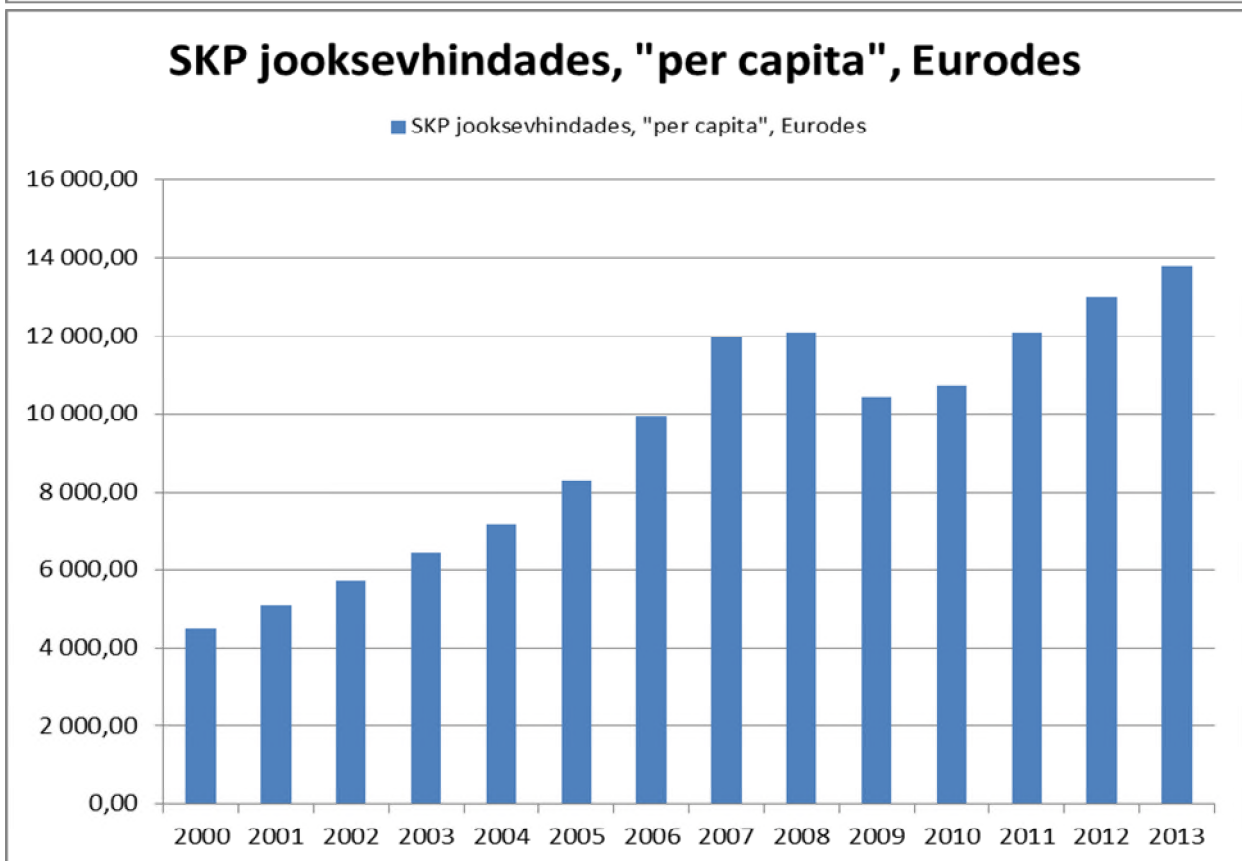
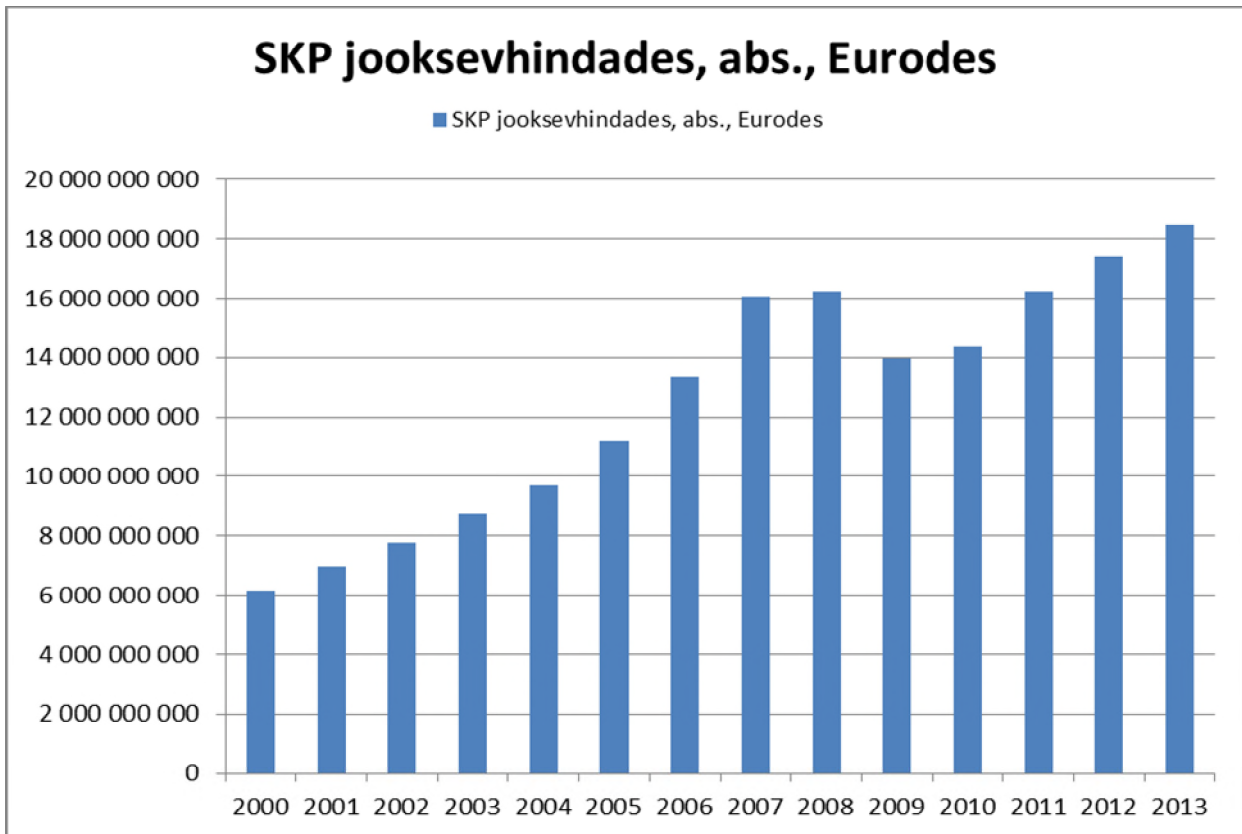

Tabel 7-1

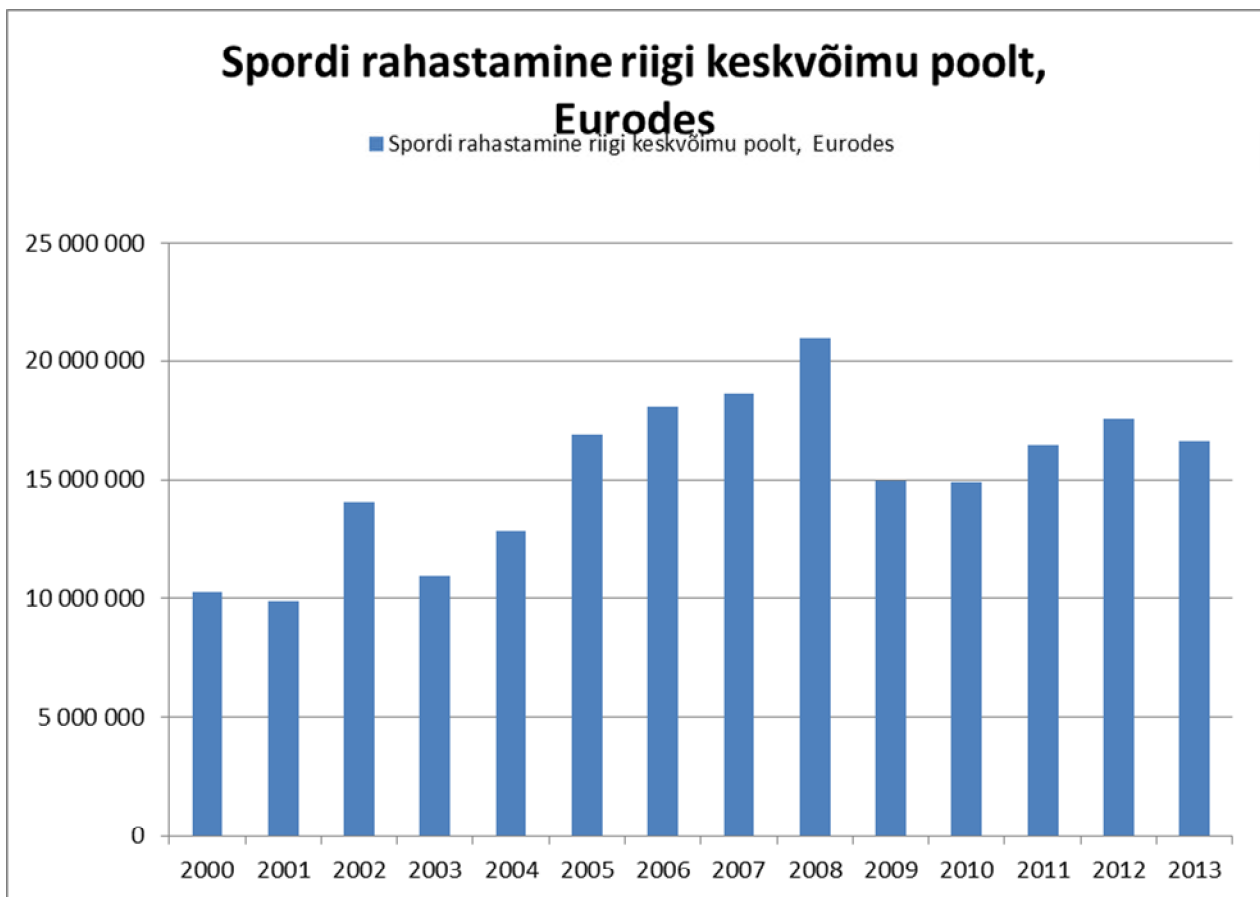
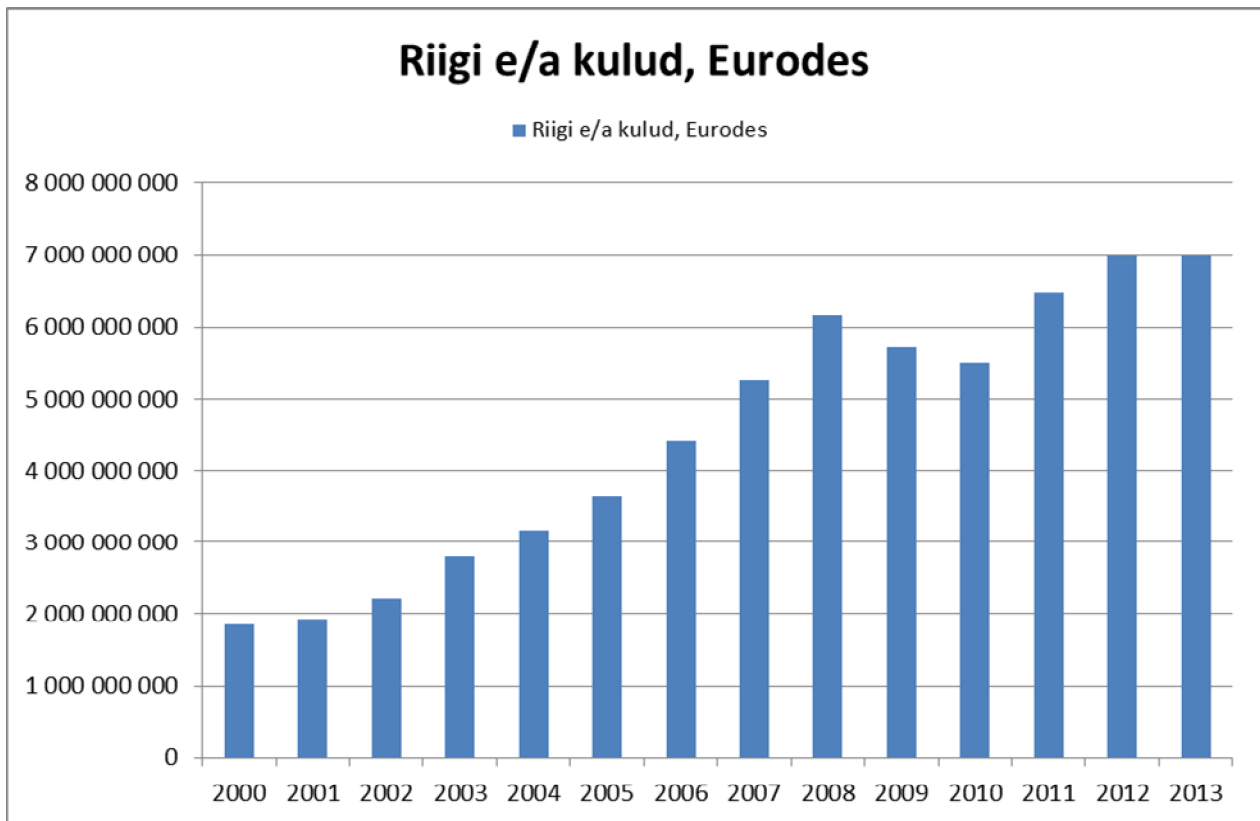
Spordiklubide arengut iseloomustavad arvanded

NÄITAJAD	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spordiklubid	734	856	866	1056	1038	1327	1513	1599	1521	1519	1528	1603	1629	1692	1744	1861
Harrastajad klubides	67763	83758	79802	109416	100876	121757	142429	152242	153875	148668	130763	133136	129839	129402	130839	142888
19 ja nooremad	29897	37229	37483	58886	49198	60231	69142	69066	74450	71932	71335	69818	68941	72873	76066	81057
Naissoost	17024	20442	22873	31365	28169	34201	41768	46233	54812	54780	48704	47987	50930	46101	47398	53364
Kogu personal	2642	3057	3270	4202	4017	5124	6279	6063	6271	5939	5916	7064	6931	6740	7049	7504
Põhikohaga	301	319	372	838	856	1194	1447	1490	1408	1000	933	1212	960	931	915	1002
töövõtulepinguga	149	170	201	434	392	529	435	436	636	611	487	1329	1175	1121	1128	1300
Treenerid kokku	1130	1340	1487	2091	1973	2449	2878	2845	3100	3108	3130	3613	3488	3899	4248	4436
Põhikohaga	80	108	170	481	424	640	789	836	861	839	778	592	450	455	464	482
töövõtulepinguga	108	111	140	339	290	369	318	316	491	556	448	822	699	669	678	831
Tasustamata	942	1121	1177	1271	1259	1440	1771	1693	1748	1713	1904	2199	2339	2775	3106	3123
Eriharidusega	477	580	640	882	828	984	1069	1176	980	945	982	664	787	825	912	839
TULUD (tuh. €)	5131	5820	6540	13409	16068	20625	27032	31358	34719	42523	46920	43515	43266	49006	56114	60853
KULUD (tuh. €)	5186	5697	6383	12703	15928	20637	26363	30730	35202	41820	44423	41177	42856	48939	59595	59294
Tööjõukulud (tuh. €)	704	732	1006	3052	3738	5154	6481	7265	8667	9086	9746	9194	8743	8465	9846	10979
sh treenerid (tuh. €)	233	210	502	1685	1924	2840	3663	4218	4993	4665	5232	5271	4798	5555	5678	6141

Tabel 8-1

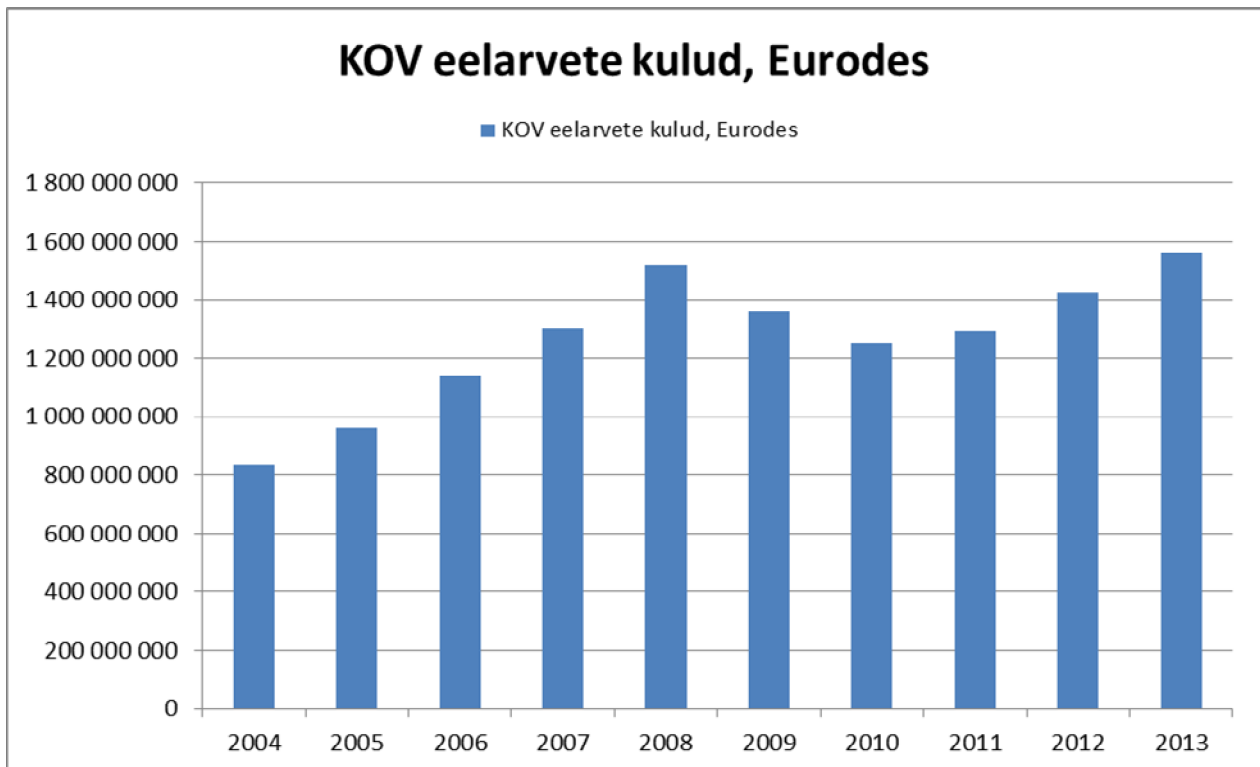
Tabel 8-2

Tabel 8-3

Tabel 8-4

KOV raha spordile, Eurodes

